KÖNYVJELZŐ

AZ ÚJ SZÓ MELLÉKLETE

2003. május 22., csütörtök

2. évfolyam, 5. szám

Láz, méz, bizalom

Lázas zsongás van. Ismert erdei körökben a könyvhétre való készülődéstől hangos a pagony. Igaz, az ideinek a kezdetétől még három hét választ el bennünket, de a hónapok előkészületei és munkája gerjesztette izgalom már csillapíthatatlan. A könyveket a nyomdák már kinyomtatták, a szállítók leszállították, a terjesztők terjesztésre előkészítették, hibás borítók kicserélve, tiszteletpéldányok postázva, honoráriumok ki-, sátorhely befizetve, könyvbemutatók időpontja s helye rögzítve.

Mindez persze nem az egy hétért van (amely úgy hét, hogy öt nap), hanem a könyvért. Az meg ugye, érettünk, olvasókért. És a többiekért is, hiszen a könyv nem csak azé, aki olvassa – a költő és daltulajdonos Micimackónak például (amikor Nyuszi odújában, felpuffadva a méztől szorult helyzetbe került) nagy megszorultságában egyedül az jelentett némi vigaszt és enyhet, hogy Róbert Gida egy hétig felolvasott neki.

Van továbbá néhány kiváltságos olvasó, már úgy értve, a szerzőn, anyukáján (fiú- vagy lánybarátján) meg a szerkesztőn – és a jobb helyeken újabban ismét foglalkoztatott korrektoron – kívül, aki már el is olvasta az idei Ünnepi Könyvhéten bemutatandó kötetek valamelyikét. Mellékletünknek ebben a számában is akad erről tanúskodó ismertető, sőt, mint utóbb (e mostani újdonságok összeállításakor) kiderült, már az áprilisi Könyvjelző újdonságai közt is akadt olyan cím, amelyet a másutt érdeklődők majd csak a könyvheti katalógusban látnak viszont.

Mi van még? Itt és most, az olvasóra vetett tekintettel, abban bízva, hogy a következő oldalakra hajt: a három tucatnyi könyvújdonságon kívül tizenhárom szöveget olvashat. Tizenegy könyvbemutatót – köztük, immár hagyományszámba menően Cselényi László könyves rovatát –, egy csöppet sem hagyományos írói levelet, mostanság és korábban megjelent könyvek ismertetését, s végül, de nem utolsósorban (merthogy fogadott filozopterünk ígért még két folytatást) a jegyzetet. A derűlátást serkentendő, legvégül egy jó hír: újabb stációhoz érkeztünk. Éppen elmúlt egyéves a könyvekkel és az olvasókkal foglalkozó „folyóirat a napilapban", mely tavaly május 23-án jelent meg először; ebben az a hír, hogy a Könyvjelző című Új Szó-mellékletnek múltja lett, s az a jó, hogy az olvasók és a megrendelők (nem beszélve a pártfogókról és a mellékletben publikálókról) bizalmát élvezi. Utánam, olvasó, avagy kérem, lapozzon tovább!

Csanda Gábor

Szabó Ottó: Stációk *(részlet a könyvből)*

Balázsy Géza
Manódombi huncutok
AB-ART

A szerző-illusztrátor újabb mesekönyve. A színhely gyerekkorunk játékainak kedvelt színtere. A játékos, mókás, gyerekekhez közelálló huncut manók több-kevesebb sikerrel oldják meg ügyes-bajos dolgaikat.
Kötve, 64 old., 17x24,5 cm
bolti ár: 200 Sk **kedvezménnyel: 179 Sk**

Balco, Július
Végállomás
AB-ART

Groteszk, irracionalitásba csúszó történet a szocializmus végnapjai előtti időkből, az értelmiség és a hatalom bizarr története. A *Kenguru zsebkönyvek* sorozat 1. kötetét Balázsy Géza frappáns tollrajzai teszik még élvezetesebbé. A fordító Haraszti Mária.
Kötve, 64 old., 12,5x17 cm
bolti ár: 100 Sk **kedvezménnyel: 89 Sk**

Barak László
Miféle szerzet vagy te?
Válogatott versek
Kalligram

A szlovákiai magyar líra enfant terriblejének eddigi kötetei sorra meglepetésként érték az olvasót s esetenként termékeny viták számára nyitottak utat. E mostani válogatás versei legjavát mutatja be. A kötethez tartozó CD-n a költő verseit Gál Tamás és Kiss Szilvia színművészek adják elő, zene: Zsákovics László, rendező: Gágyor Péter.
Kötve, 176 old., 16x24 cm
bolti ár: 280 Sk **kedvezménnyel: 249 Sk**

Benyovszky Krisztián
A jelek szerint
Kalligram

Az irodalomtörténész és kritikus újabb olvasónapló-tanulmánykötete ezúttal a detektívregényt veszi górcső alá. Főleg azokat a műfaj határán mozgó műveket, melyek egyrészt krimik, másrészt túllépik a detektívregény műfaját.
Kötve, 280 old., 12x18 cm
bolti ár: 210 Sk **kedvezménnyel: 189 Sk**

Bettes István összeáll.
Gyémánthegyen
Lilium Aurum

Dúdor Istvánnak a lekéri elmegyógyintézetben 1984-ben készült 50 rajza, a rendhagyó módon „hozzájuk tartozó" 50 József Attila-versrészlettel. Bettes István és Kulcsár Ferenc utószavával.
Kötve, 112 old., 10,5x15,5 cm
bolti ár: 160 Sk **kedvezménnyel: 144 Sk**

Borbély Borisz
Cipőmben kavics
AB-ART

A *Start Könyvek* sorozat 12. kötete. A három szakaszba sorolt versek a szerző érzelmi és lényegi (át)változásának folyamatát mutatják, fokozatosan növelve a helyzet és a szövegek belső feszültségét.
Fűzve, 64 old., 14x21 cm
bolti ár: 120 Sk **kedvezménnyel: 109 Sk**

Csáky Károly
Híres selmecbányai tanárok
Lilium Aurum

Selmecbánya a magyar művelődés jeles helye: iskolái, kivált bányászati-kohászati akadémiája Európa élenjáró oktatási intézménye volt. A könyv az itt oktató híres tanárokat és munkásságukat ismerteti.
Fűzve, 220 old., 16,5x23,5 cm
bolti ár: 162 Sk **kedvezménnyel: 146 Sk**

Dašková — Gaál — Komarek
Három város
Q111

Három város, Pozsony, Budapest, Bécs, három szerző, Kveta Dašková, Gaál Éva, Alfred Komarek, három illusztrátor: három regényes, történelmi-kulturális városnéző mesekaland gyermekek számára. A kis olvasót Pozsonyban egy kísértet, Pesten egy kutyus, Bécsben egy veréb kalauzolja végig. Danka Votavová, Gaál Éva és Eva Kellner színes rajzaival.
Kötve, 128 old., 21,5x27,5 cm
bolti ár: 199 Sk **kedvezménnyel: 189 Sk**

Fehér M. István
József Attila esztétikai írásai és Gadamer hermeneutikája
Kalligram

A szerző tanulmánykötetében a hermeneutikai művészetfelfogás felől közelít József Attila esztétikai feljegyzéseihez. Az elemzés azt igyekszik bizonyítani, hogy József Attila — Gadamerhez hasonlóan — az esztétika meghaladására törekszik írásaiban.
Fűzve, 216 old., 12x18 cm
bolti ár: 190 Sk **kedvezménnyel: 169 Sk**

Fukári Valéria
Egy régi alma mater
A pozsonyi evangélikus líceum és teológiai akadémia utolsó negyven éve (1882–1923)
Kalligram

A kötet részletesen tárgyalja a pozsonyi evangélikus líceum, majd a belőle kinőtt teológiai akadémia felépítését, bemutatja oktatási rendszerét, az iskola neves tanárait, diákjait. Korabeli fényképekkel.
Fűzve, 144 old., 16x23 cm
bolti ár: 160 Sk **kedvezménnyel: 139 Sk**

Fülöp Antal
A bemutató
Méry Ratio

A könyv – alcíme szerint szatirikus színmű két részben – a Madách-díjas prózaíró legújabb munkája. A darab a kilencvenes évek közepe táján játszódik, Szlovákiában, de játszódhatna bárhol Közép-Európában.
Kötve, 100 old., 14,2x21,3 cm
bolti ár: 150 Sk **kedvezménnyel: 139 Sk**

Füzi László
A Semmi közelében
Kalligram

A három tanulmány József Attila, Németh László és Márai Sándor gondolkodói alkatának bemutatására tesz kísérletet, a három alkotónak a nagy, 20. századi léttapasztalattal, a Semmivel való találkozását mutatva be.
Fűzve, 192 old., 12x18 cm
bolti ár: 190 Sk **kedvezménnyel: 169 Sk**

Gágyor József
Csúfondáros könyv
Lilium Aurum

A gyermekfolklór egyik nagy csoportját a csúfolók alkotják. A mondókák használatával megélénkül a gyerekek fantáziája, gazdagodik érzelemviláguk. A szerző a könyvet gyerekeknek szánja, de a felnőtteknek is segédanyag lehet a nevelésben.
Kötve, 164 old., 17x16 cm
bolti ár: 183 Sk **kedvezménnyel: 164 Sk**

Béla von Goffa
Szivarfüstben
AB-ART

Hajtman Béla regényének ihlető elődje Talamon Alfonz híres könyve (*Samuel Borkopf: Barátaimnak, egy Trianon előtti kocsmából).* A Borkopf-történetek tehát folytatódnak – az emlékezet szellemes, nosztalgikus történetmondása szerint.
Fűzve, 176 old., 14,7x21 cm
bolti ár: 180 Sk **kedvezménnyel: 162 Sk**

Győre Balázs
Halottak apja
Kalligram

Az író új regényében mikrorealista pontossággal és visszafogott érzelmességgel állít emléket egy apának. Az elbeszélő egy titkos napló hatására felidézi és átértelmezi apja élettörténetét.
Fűzve, 152 old., 11x19 cm
bolti ár: 190 Sk **kedvezménnyel: 169 Sk**

György Tibor
Krasznahorka és Betlér
Méry Ratio

A krasznahorkai vár és a betléri kastély páratlan albuma. A díszkönyv első felében a szerző végigkalauzolja az olvasót a két épület és múzeum történetén, második fele színes fényképek sorával mutatja be legszebb részeiket, értékes műkincseiket.
Kötve, 76 old., 23x21,8 cm
bolti ár: 290 Sk **kedvezménnyel: 261 Sk**

Hodossy Gyula
A szerető önfegyelem
Lilium Aurum

A szerző sajátos nyelvezetével, sokszínűségével mintegy az olvasó szeme elé tárja az ellentétek világát: elítélést és elbűvölést, lázadást és beletörődést, fájdalmat és örömöt; önmagát is az állandó változás, a mulandóság fényébe állítva.
Kötve, 152 old., 18x13 cm
bolti ár: 192 Sk **kedvezménnyel: 172 Sk**

Jókai Mária
Hamvazószerdától Szent Iványig Nyitra vidékén
AB-ART

Az ismert néprajzkutató az előző kötetéhez hasonlóan (*András-naptól farsangig Nyitra vidékén)* egy tájegység ünnepeit, szokásait, babonáit gyűjtötte össze könyvében, ezúttal a tavaszi időszakhoz kötődő néphagyományokra összpontosítva. Gazdag fényképdokumentációval.
Fűzve, 176 old., 14,7x21 cm
bolti ár: 200 Sk **kedvezménnyel: 179 Sk**

Kibédi Varga Áron
A jelen
Irodalom és művészet a századfordulón
Kalligram
A szerző a jelenkor világpolitikai, társadalmi, kulturális eseményei közt kalandozva többek közt arra keresi a választ, van-e jövője az irodalomnak, milyen új határok és határátlépések irányába halad a művészet.
Fűzve, 224 old., 12x18 cm
bolti ár: 210 Sk **kedvezménnyel: 189 Sk**

Kozsár Zsuzsanna
Mesék a Kesze-kusza erdőből
AB-ART
A szerző harmadik mesekönyve a mindennapi csodák világát nyitja meg a kis olvasók előtt. A történetek szereplői a Kesze-kusza erdő lakói, akik az oroszlánkirály uralkodása alatt élik kalandokkal teli életüket. Schürger Zsuzsanna illusztrációival.
Kötve, 64 old., 17x24,5 cm
bolti ár: 160 Sk **kedvezménnyel: 149 Sk**

Kövesdi Károly
Fókakönyv
Méry Ratio
A költő legújabb gyermekkönyve válogatást nyújt legszebb, legismertebb gyermekverseiből. A huszonhárom költeményt (köztük a *Manóház,* a *Dongódal,* a *Barnabás,* a *Ha én locsikocsi lennék* stb.) Takács János csodaszép festményei illusztrálják.
Kötve, 32 old., 15,4x21,5 cm
bolti ár: 140 Sk **kedvezménnyel: 129 Sk**

Kukorelly Endre
TündérVölgy
Kalligram
A regény fájdalmas melankóliával és iróniával jeleníti meg az apa és a család sorsát az ötvenes-hatvanas évek Magyarországán, szerteágazva Budapesttől Kassáig és Kárpátaljáig meg vissza, az emlékezés ingájának mozgása szerint.
Kötve, 376 old., 16,5x22,4 cm
kedvezményes ára: lásd a 13. oldalon!

Kuras, Benjamin
Van-e élet a Marxon?
Kalligram
A cseh szerző esszéinek középpontjában Közép-Európa igazságszolgáltatásának és jogrendszerének foghíjassága áll. Csehország szellemesen, szórakoztató stílusban festett képe magyar vonatkozásoktól sem mentes. Zádor Margit fordításában.
Fűzve, 152 old., 12x18,5 cm
bolti ár: 200 Sk **kedvezménnyel: 179 Sk**

Mészáros András
A felső-magyarországi iskolai filozófia lexikona
Kalligram
E hiánypótló filozófiatörténeti munka feltérképezi azokat a felső-magyarországi intézményeket és filozófiatanárokat, amelyek és akik négy évszázadon keresztül biztosították az európai gondolkodás jelenlétét Magyarországon.
Kötve, 280 old., 15x21 cm
bolti ár: 310 Sk **kedvezménnyel: 279 Sk**

Mizser Attila
Szakmai gyakorlat külföldön
Kalligram
A fiatal költő verseskötetének sajátos ízt ad a beszélt nyelvben megbúvó „hétköznapi költészet" felfedezése. Verseinek különös varázst kölcsönöz a klasszikus verstani keret, kivált a szonett újraaktiválása a „szövegelés" céljaira.
Fűzve, 64 old., 14x17 cm
bolti ár: 150 Sk **kedvezménnyel: 139 Sk**

H. Nagy Péter
Ady-kollázs
Kalligram
Az Ady költészete iránt érdeklődők kézikönyve lehet a kötet, mely bepillantást nyújt a 20. század egyik legjelentősebb költészeti teljesítményének újraértelmezési munkálataiba.
Kötve, 248 old., 12x18 cm
bolti ár: 190 Sk **kedvezménnyel: 169 Sk**

Ozogány Ernő — Vojtek Katalin
Magyar nagyasszonyok
Lilium Aurum
A könyv szerzői az új évezred küszöbén azokat az asszonyokat mutatják be, akik maradandót alkottak a magyarság megtartásáért, felemeléséért. Színes életrajzok formájában ismertetik meg az olvasóval a legjelesebb magyar nők tevékenységét.
Kötve, 120 old., 16,5x23,5 cm
bolti ár: 219 Sk **kedvezménnyel: 198 Sk**

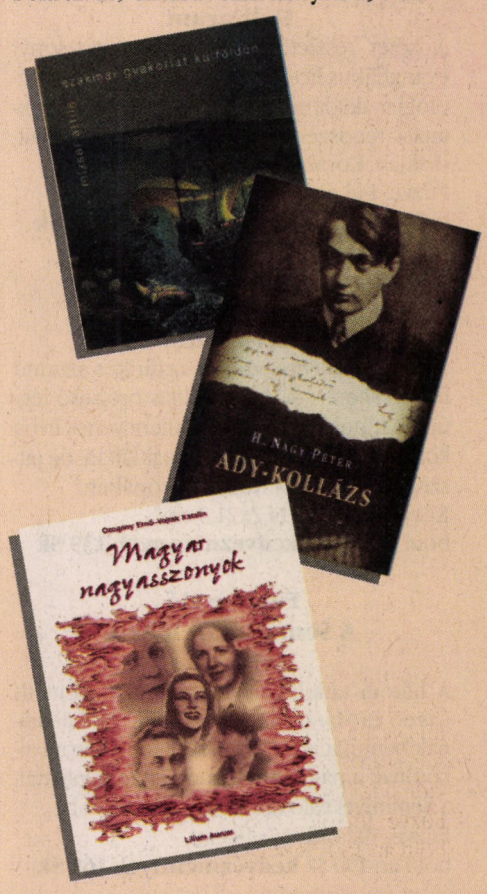

Pályi András
Megérkezés
Kalligram

Pályi első nagyregénye a rendszerváltás szerelmi metaforája. Az erősen erotikus ihletésű mű arra keresi a választ, megszülethet-e a belső szabadságot eleve feltételező szerelmi misztika olyanokban is, akiket a társadalmi közeg megfosztott a belső szabadság eszméjétől.
Kötve, 320 old., 13x18 cm
bolti ár: 250 Sk **kedvezménnyel: 229 Sk**

Pécsi Györgyi
Kányádi Sándor
Kalligram

A *Tegnap és Ma* monográfia-sorozat újabb, huszonhatodik kötete a teljes életművet áttekintve nyújt pontos és eligazító értelmezést, értékelést az erdélyi és az egyetemes magyar költészet egyik kiemelkedő személyiségének, mondhatni élő klasszikusának eddigi alkotói teljesítményéről.
Fűzve, 224 old., 13x18 cm
bolti ár: 210 Sk **kedvezménnyel: 189 Sk**

Pénzes Tímea
Rezdülések
AB-ART

A prózakötet alapélménye az utazás, a változó tájak, országok és emberek. A szerző utazik a magányba, és elhagyja a magányt. Nagyvárosok tömeges elmagányosodása és vidéki idill váltakoznak a kötet írásaiban.
Fűzve, 160 old., 15x21 cm
bolti ár: 180 Sk **kedvezménnyel: 162 Sk**

Polgár Anikó
Catullus noster
Catullus-olvasatok
a 20. századi magyar költészetben
Kalligram

A tanulmánykötet feltérképezi a nagy antik költő magyar hatástörténetét a kezdetektől egészen napjainkig. A műfordítások mellett Catullusnak a modern magyar költészetre (többek között Kovács András Ferenc, Géher István művészetére) gyakorolt hatását is elemzi.
Kötve, 294 old., 12x19 cm
bolti ár: 190 Sk **kedvezménnyel: 169 Sk**

Sebők Zoltán
Élősködő kultúra
Kalligram

A kiváló esztéta újabb esszékötetében nem egyszerűen reprodukálja korunk jelentős filozófusainak és művészetteoretikusainak elméleteit, hanem ezek továbbgondolására, átírására törekszik.
Fűzve, 192 old., 12x20 cm
bolti ár: 160 Sk **kedvezménnyel: 210 Sk**

Szabó Ottó
Stációk
Méry Ratio

Az egyedi kivitelezésű, vászonkötésű művészi album a keresztút egy-egy állomását mutatja be Szabó Ottó grafikus szemével. A képzőművész „szép kálváriájához" Jankovics Marcell írt előszót.
Kötve, 40 old., 18,7x30,2 cm
bolti ár: 290 Sk **kedvezménnyel: 261 Sk**

Tóth László
Átváltozás avagy Az „itt" és az „ott"
Összegyűjtött versek, kritikák
Kalligram

A József Attila-díjas költő három és fél évtizedes lírai termésének eddigi legteljesebb összefoglalása. A versek mellett nyomon követhetjük költészetének recepcióját, olvasói-kritikusi értelmezését, illetve annak változásait is az időben.
Kötve, 700 old., 16x24 cm
bolti ár: 390 Sk **kedvezménnyel: 329 Sk**

Vrak, Jan
Hétköznapi dolgok
Kalligram

Emlékképek, álmok, víziók és vendégszövegek váltják egymást a regényben, mely a múlt század hatvanas-nyolcvanas éveiben játszódik egy kétnyelvű, cseh–lengyel közösségben. Koloszár Péter és Simándi Judit fordítása.
Fűzve, 208 old., 12,5x18 cm
bolti ár: 190 Sk **kedvezménnyel: 169 Sk**

Zádor Margit
Emlékfoszlányok
Kalligram

Az ismert műfordító holokauszt-emlékirata szépirodalmi igényű műalkotás, egyszersmind történelmi hitelességű dokumentum: élvezetes, megkapó olvasmány, mely sokban eltér a tárgykör szokványos megformálásától.
Fűzve, 120 old., 11,5x18 cm
bolti ár: 180 Sk **kedvezménnyel: 162 Sk**

Ezüst pillanatok

Az interjú a kíváncsiság műfaja. Az ismert személyiségek éppen attól lesznek titokzatossá, hogy híressé váltak, vagyis valamit másképp csináltak (csinálnak), mint *halandó* embertársaik. Az interjúkészítő pedig pontosan erre a másképpre kérdez rá a kíváncsiskodók közössége nevében (is). Munkája nem könnyű; előbb a körültekintő adatgyűjtés, az interjúalany meggyőzése, majd a célra (titok nyitjára) vezető kérdések megfogalmazása, a válaszok rögzítése, utómunkák... Kiszolgáltatott is az interjúkészítő, nemcsak alanya kénye-kedvének-szeszélyeinek van kitéve, hanem alkalmazkodnia kell az adott sajtótermékhez, melyben beszélgetését hozzáférhetővé akarja tenni, igazodnia befogadói elvárásokhoz, határidőkhöz, egyéb határokhoz (egészséges, inspiráló provokálás vagy vájkálás, pofátlan turkálás, kutakodás...)

Cs. Liszka Györgyi évek óta vállalkozik erre a fáradságos, ám rendkívül érdekes munkára. Nemrég az ínyenc kíváncsiskodókat egy interjúkötettel lepte meg (a műfaji megnevezés pontosításra szorul, lásd az alábbiakban). A bevezetésből az derül ki, hogy ezek a költőkkel, írókkal folytatott beszélgetések az *Új Nő* számára készültek, a lapban viszont terjedelmi okokból csak töredékeikben jelentek meg. Ám az évek múlásával is izgalmasnak, frissnek tűntek. Kötetbe rendezve pedig bizonyosan tovább is élnek majd, hiszen hozzáférhetőbbé váltak, köszönve a Nap Kiadónak.

A nyolc kérdezett szépíró közös tulajdonsága (azon túl, hogy valamennyi férfi), hogy Cs. Liszka Györgyi kedves szerzői. Egészen pontosan: *szerettei.* Ezt azért fontos hangsúlyozni, mert a kérdésekbe belefonódó tisztelet és az utóbbi időben oly kevéssé vállalt (vagy szándékoltan szemérmesen titkolt) olvasói rajongás fellazítja a beszélgetőtársakat, még azt is, aki előbb vonakodott a nyilvánosságra lépés ezen formájától. Sajátos következményképpen végig könnyed és eleven *élőbeszédhelyzet* jellemzi a kötetet. (Ebben nagyon eltér a – jobb híján – levélinterjúnak nevezhető beszélgetésektől; a papíron küldött kérdésekre hosszas bíbelődés után magányosan fogalmazott válaszok precizitása elfedhet lényeges vonásokat...) Ebbe a feszteln párbeszédhelyzetbe pedig hallgatóként ugyan, de egyenrangú partnerként léphet az olvasó. Függetlenül attól, hogy szépirodalommal foglalkozó szakemberről vagy egyszerűen szépirodalmat kedvelő olvasóról van-e szó. A kérdező ugyanis csak látszólag fogalmaz szokványos kérdéseket gyerekkorról, indíttatásról, nőkhöz, családhoz fűződő viszonyról (nemcsak női magazinos kérdések ezek persze), közben nagyon tudatosan, ám rafinált finomsággal (de azért nem orránál fogva) vezeti egy-egy kedves szerzőjét írói műhelyzugokba, sőt akár ars poeticamélységekbe, hogy a spontán válaszokon akár maguk a kérdezettek is meglepődjenek.

A kötetnek kétfajta ritmusa van, a külső és belső szerkesztésből eredően. A külső: a beszélgetéseket egy rövid felvezető szöveg előzi meg. Változatos szövegek ezek, mert akad közöttük lexikonszócikk-szerű adatsor a szerzőről, egyfajta *munkarajz,* a kérdező személyes olvasói élménye régi naplórészlettel illusztrálva vagy éppen az interjút megelőző hangulatvázlat helyszínrajzzal. Ezután jön a beszélgetés szövege. Majd – interjúköteteknél nem szokványos módon – versek, prózai szövegek következnek a kérdezett tollából. Cs. Liszka Györgyi kedves szövegei: *szerettei.* (Itt lép be olvasóként.) Miniantológia – mondani sem kell: jó ízléssel válogatott, fontos szövegek. Meg aztán előzékenység az olvasóval: nem kell odafáradnia könyvespolcához (ez azért ideális eset), elrohannia a legközelebbi könyvesboltba vagy felhívnia könyvklubját, hogy az interjúban elhangzottaktól felcsigázva, beszerezve a szóban forgó könyveket, máris szépirodalmi szövegekkel tegye teljessé az élményt. (Bizonyára némi olvasásra bíró szándék is megbújik itt, a szövegválogató kézen fogja az olvasót, emlékezteti régi olvasmányokra, felhívja a figyelmét elmulasztott dolgokra, újdonságokra... Lelkes olvasókban állítólag úgysem igen bővelkedünk az utóbbi időben.) A külső ritmus egyetlen esetben módosul: az Esterházy Péterrel folytatott

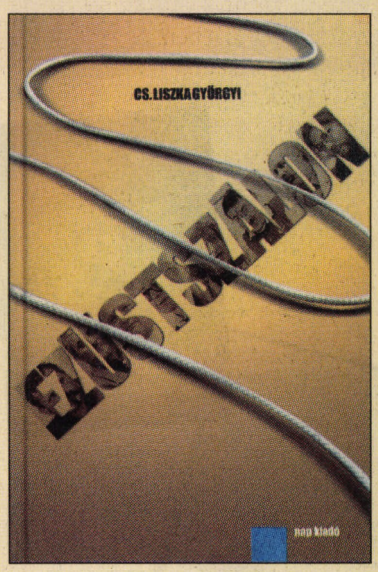

Cs. Liszka Györgyi
Ezüstszálon
Nap Kiadó
Egy szerkesztő rendhagyó interjúkötete. Írók és irodalmi szövegek kötetlen beszélgetése, könnyed csevegése, közvetlen párbeszéde. A beszélgetőtársak: Barak László, Bereck József, Bettes István, Esterházy Péter, Grendel Lajos, Hizsnyai Zoltán, Tőzsér Árpád, Varró Dániel.
Kötve, 192 old., 13,6x21 cm
bolti ár: 180 Sk **kedvezménnyel: 160 Sk**

Öntörvényű dogmák prózában

Kantár Csaba huszonöt évig élt a földi világban, most egy másik dimenzióban rendezgeti sajtó alá a meg nem történt megtörténhetőt. Az *Öntörvény(alkotás)* a szerző második kötete, az elsőben „verstördelésű textúrákat sorakoztatott föl", a mostaniban pedig olyan politológiai-közéleti hitvallásokat, amelyeket akár egy fiatalember önvallomásszerű szemléletbeli pálfordulásainak is összegezhetnénk, ám csak akkor, ha módunkban lenne vitába szállni a szerzővel. Ezt a lehetőséget megvonta tőlünk, így csupán szubjektív véleményt mondhatunk, ami természetesen nem mentes az önzéstől, mivel a vélemény – jelen esetben – nem mentes a személyes barátság meghatározó élményétől sem.

A kötet tizenkét bejelentkezése ugyanennyi életszakasz lezárását és újraértékelését is jelenti, átmenetet a kamaszkor tobzódásából a férfikor elmélyülő elemzései felé. Kegyetlen önmarcangolás, hiszen a tévelygéseket úgy kell megvallani, hogy közben ne sérüljön az önbecsülés és a belső méltóság világa, miközben szembe kell fordulni a család, a faluközösség, a vákuumként működő politikai kötődések megélt kohéziójával és ellenszegüléseivel. Ez a borotvaélen való táncolás magas szintű művészete, az a dimenzió, amelyben az érdekellentétek fölsorakoztatása által sem sérülhet a féltő szeretet és a valóságra ébredés finom művű épülete. Végeredmény: a lélekben való megnyugvás és a szellemi performance

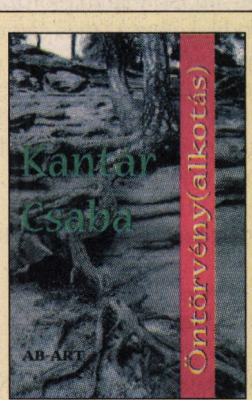

Kantár Csaba
Öntörvény(alkotás)
AB-ART
Kötve, 104 old., 12,6x19,2 cm
bolti ár: 180 Sk **kedvezménnyel: 162 Sk**

beszélgetés előzménye (vagy akár felvezető szövege) következtében. Novellaszerű interjúparódiát olvashatunk itt, amiből az derül ki, hogy Cs. Liszka Györgyi nemcsak éles szemű és érző olvasó, jó kérdező, hanem – ráadásul – jó író is alighanem, csak szerényen titkolja. (Reméljük, nem sokáig.)

A kötet belső ritmusát a kérdések adják; indításul a gyermekkorra, eszmélésre vonatkoznak, a hétköznapok, a család jelenére tapintanak – emberi közelbe hozzák az alkotót, a *szakmai rész* pedig olvasmányossá válik abba a magánéleti meghittségbe ágyazva, amely a kérdezett személyiség és valamennyi kíváncsiskodó (olvasó) számára közös.

A ritmus, a rendszer természetesen nem merevíti meg a könyv fejezeteit. Már csak azért sem, mert a kérdezettek nagyon különböző alkatú emberek, másképp reagálnak az azonos kérdésekre, vagy a szövegkörnyezet viszi más irányba a válaszokat. Az olvasó tehát ismerősen és jól tájékozódhat a könyvben, ugyanakkor a gyönyörködtető változatosság mindig a meglepetés erejével hat és ösztönöz újra- és továbbolvasásra. A szerzőkről készült fotók mellé pedig vízjelként íróportrékat kapunk a javából!

Az ezüstszálra fűzött beszélgetések Bereck Józseffel, Hizsnyai Zoltánnal, Bettes Istvánnal, Grendel Lajossal, Esterházy Péterrel, Tőzsér Árpáddal, Barak Lászlóval és Varró Dániellel készültek.

Cs. Liszka Györgyiről még annyit: az olvasói rajongás (mely olykor finoman provokatív) és tisztelet (mely precízen következetes) mellett rendkívüli alázat is jellemzi. Nem próbálja erőnek erejével vezetni a beszélgetést, nem igyekszik villogni az előtérben (egyszerűen személyesen viszont nagyon is jelen van). Hanem biztosan és magabiztosan: eszköz (kíván lenni, ahogy ezt az egyik beszélgetésben amúgy – nem – véletlenül megfogalmazza), hogy a költők, írók megmutatkozzanak – egy kicsit másképp, pontosabban mégis hasonlóképp, mint szépírói szövegeikben.

N. Tóth Anikó

örökkön való együttélése, de az alattomos mélységekből már elősejlik a halálra való készülődés és a sorsegyenleg égre vetített képsora. A megtapasztalt hazugságok idejekoránti vagy talán túl korai felismerése és a bagatellizált nemzettudat új szemléletet tükröző megfogalmazása az a tétel, amit a politikusra játszó államférfiaink és a nemzetben való gondolkodást karrierépítésre ki- és felhasználó közéleti személyiségeink most mérlegre tehetnének, mert néhány év dőzsölési lehetőségének árán heterolizinné tették fajtájukat, amelyet soha többé nem lehet nemzetté kovácsolni.

Számomra ezen a ponton alapmunka Kantár Csaba prózai textúrája, mely arra vezet rá bennünket, hogy a megtörtént dolgokat a legszuggesztívebb magyarázkodásokkal sem lehet meg nem történtekké tenni.

Soóky László

Boszorkányos erők sodrában

Tallósi Béla a Madách-Posonium gondozásában közelmúltban megjelent kötetében egy különös világ hírnökeként lép elénk és számol be egy részben letűnt, részben sosem létezett múlt titokzatos eseményeiről, azok sötét erőkkel cimboráló szereplőiről, valamint meghökkentő élet- és halálhelyzetekről. A szerző első, a próza műfajában született kötete, a *Megégett tulipánok* talányos címet viselő elbeszélésgyűjtemény a felvidéki magyar könyvek sorában előkelő helyet foglal el, úgy vélem, a hazai könyvpiac üdítő színfoltjának tekinthető.

A könyvben feltáruló világ fantasztikum és realitás sajátos vegyülékéből áll, melyben a földön túli és a nagyon is földi világ minduntalan egymásba ér, találkozásuk keretéül a szerző jóvoltából delejes fénnyel villódzó, hiedelmekkel telezsúfolt, letűnt paraszti világ, a falusi miliő szolgál. A romboló, mértéktelen szenvedélyek pontos mérnöki rajza a mű, melynek méltatói szóban vagy írásban eleddig főként az elbeszélések gondosan megválasztott tárgyát, az események közegének hiteles rajzát emelték ki, én azonban úgy gondolom, a szerző témaválasztása mellett az írások stílusa, a néhol archaizáló, régi, elfeledett kifejezéseket, szólásmondásokat felidéző, a természeti hasonlatokban bővelkedő nyelvezet, a páratlan nyelvi lelemény, a stilisztikai bravúrnak számító szó- és mondatfűzés, a rendkívüli műgond jelenti a kötet legfőbb értékét. Kiemelt helyet foglalnak el az elbeszélésekben a testiség világából vett képek. Ugyanúgy gyakran bukkannak fel az írásokban már-már a ráolvasásokra emlékeztető káromolások és szitkok, melyekkel az ártatlan, romlatlan falusi lelkeknek hitt szereplők egymást illetik. A szerző figyelme időnként elkalandozik az elbeszélendő események fő sodrától, hogy látszólag az elbeszélés egésze szempontjából kevésbé fontos, mégis a történetbe illeszkedő, azt kiegészítő, magyarázó mesék kerekedjenek tolla nyomán.

Tallósi Béla
Megégett tulipánok
Madách-Posonium
Fűzve, 160 old., 12x20 cm

Tallósi Béla hősei különös szimbiózisban élnek az állatokkal, amelyek, ha kell, megbosszulják gazdáik általában erőszakos halálát. Gondoljunk csak arra a Szélütött névre hallgató derék négylábú jószágra, amely látszólag a véletlen szeszélye folytán, az olvasó azonban hajlik arra, hogy a sors kifürkészhetetlen akaratából, valami titkos terv részeként, boszorkányos erők sodrában bukkant fel Kozma Alfonzin közelében, mikor zsákba varrtan partjára vetette a kert végében csordogáló patak, hogy segítsen elhagyni gazdájának a holtak világát, ahova őt egy hozzá hasonló „pokolfajzatokkal szövetkezett kuruzslók fogatlan szövetségese" juttatta. A *Kígyóláng* című elbeszélés főhőse, Szekeres Erzsébet megmagyarázhatatlan vonzódást érez a kígyók iránt, s a kígyókultusz afféle falusi művelőjeként élete végleg összefonódik a rettegett lényekkel. Alakja a minószi kultúrában félelemmel elegy tisztelettel övezett kígyóistennőt idézi.

A kötet címadó elbeszélésének női főszereplője, Nyíllik Ibolya egy, a magyar irodalomban gyakran felbukkanó nőtípusnak, az érinthetetlen büszke teremtésnek újabb megtestesülése, akinek a szerelme, mely sínylődni kényszeríti, csupán a képzeletében talál visszhangra, miközben a valóság csak szánalmas kulisszát nyújt az álmodozásaihoz. A szerelem számára titkon nyíló húsevő virág, rejtetten burjánzó növény. Alakjából démoni erő sugárzik, egy falusi Vesta-szűz, aki lappangó őrületének nyomait takargatja, otthona tulipántenger közepén úszó sziget, ahol képzelete szertartásait celebrálja. A legnemesebb vágy a legméltatlanabb helyzetekbe sodorja, az élet így áll bosszút azokon, akik irtóznak az érintésétől. Az *Elmenőben* című elbeszélésben az életével számot vető anya emlékképei sorjáznak, miközben a szerző elénk tárja a célját tévesztő, éppen ezért tragikus jó szándék természetrajzát. A főhős nemcsak az életétől búcsúzik a kórházi ágyon, hanem egy letűnt világ nevében is búcsúbeszédet mond, hisz nem lehet nem észrevenni, a kócbabát végleg felváltotta a Barbie.

Tallósi Béla nyomaiban a mágikus realizmust idéző stílusa miatt válik lebilincselő olvasmánnyá a mű. A *Megégett tulipánok* valóban kimagasló teljesítménynek számít, az egyetemes magyar próza értékeit szem előtt tartó művek közé sorolható.

Rácz Vince

Megírt gondolatok

Amikor néhány héttel ezelőtt elvállaltam, hogy bemutatom Vágvölgyi B. András Eörsi Istvánról a Kalligram Kiadó sorozatába írt monográfiáját, akadt ismerősöm, aki elcsodálkozott ezen: mi jó sülhet ki ebből? Eörsi nagyszerű elme, villámgyors debatter, remek publicista, de egyenetlen író; Vágvölgyi kiváló ember, a B kategóriás filmekben otthon lévő, elsőrangú kiküldött távol-keleti, azon belül is hongkongi tudósító, de nem irodalomkritikus, pláne nem irodalomtörténész – mire vezethet egy ilyen vállalkozás?

Nos, azon túl, hogy az elmúlt időben újra felfedeztem magamnak a vadonatúj könyv utcára kerülése előtti birtokbavételének izgalmát (s hozzá kell tennem, ez a típusú örömöm az április elején megesett felkérés után alig másfél órával e kötetben meg is találta tárgyát), túl továbbá azon is, hogy a könyv szerzőjével és főhősével egyaránt közeli munkakapcsolatba kerültem az utóbbi években, engem éppenhogy izgatott a fenti furcsa kettősség, amelynek egyes elemeivel nem is mindig értek egyet.

Azt gondolom ugyanis, hogy az íróságnak az a határtalan akarása, ami Vágvölgyi András könyvének tanúsága szerint Eörsi Istvánt pályája kezdetétől fogva mind a mai napig folyamatosan jellemzi, ebben a speciális esetben már önmagában is minőségi irodalmi cselekedet. Szorosan ide tartozik, hogy – és úgy tűnik, 1989-ig ez egyértelműen így is volt – Eörsi pályafutásának különféle elemei, a nyilvánosságban artikulálódó és a nyilvánosságtól eltiltott megnyilatkozásai, mivel irodalmi formát öltöttek, a szélesebb közvélemény számára az íróságot mint olyant testesítették meg, s ez még akkor is bekövetkezett, ha adott körülmények között az „irodalmi" címke olykor bagatellizálhatta, olykor éppenséggel felmagasztosíthatta ennek a tevékenységnek, életműnek az ilyen vagy olyan tényezőit. Eörsi ezt a státust akarva és egyáltalán nem akaratlanul 1989 után is fenntartotta és ambicionálta, újabb és újabb híveket, újabb és újabb ellenségeket szerezve magának. A rendszerváltozás utáni években fokozatosan kikopott vagy az újabb generációk belépésével éppen radikálisan, egyik napról a másikra eltűnt a kortárs szépirodalomból a politikum, ő azonban gondosan ügyelt rá, hogy politika és írói lét együttesét a maga számára feltétlenül megőrizze. Az én nézőpontomból nézve hitelesen, az ő író mivolta felől nézve pedig eredményesen; aligha akadna ma bárki, aki másként válaszolna arra a kérdésre, hogy micsoda is ő – Eörsi István természetesen író.

Ám van itt egy komoly probléma, amiről mindenki tudomást szerezhet, aki tíz percnél hosszabb időre szóba elegyedik Eörsivel, s ami életművének a mostani könyv tanúsága szerint is egyik legsarkalatosabb és legintenzívebben kommunikált kérdése: a mindenkori kánonhoz való viszonya. Egyáltalán nem állítom azt, hogy ennek a problémának

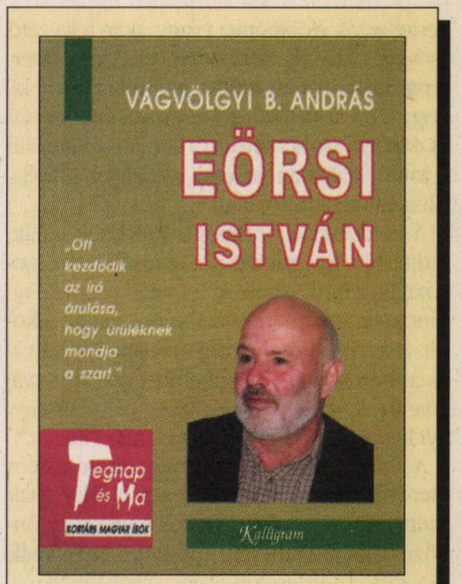

Vágvölgyi B. András
Eörsi István
Kalligram
Fűzve, 272 old., 12,5x18 cm
bolti ár: 190 Sk **kedvezménnyel: 159 Sk**

Utószó gyanánt

Talamon Alfonznak, Béla von Goffa nevében

Fonzi, tulajdonképpen a címben olyan levélfélére is utalhattam volna, melynek megírását a garamkövesdi könyvbemutató után a Párkány–Érsekújvár szárnyvonalon, majdnem átszálláskor a Léva felé tartó személyben fontolgattam. Most végre hazaértem, s íróasztalomhoz ültem, hogy mindazt leírjam, ami fejemben kavarog. Kikívánkozik belőlem egy utószónyi levélszerű vallomás kötetem megjelenése kapcsán; eredetileg a *Ki ott fenn a söröket csapolod* címet szándékoztam adni most írandó soraimnak.

Talán azzal kezdeném, Fonzi, hogy nem vagyok határtalanul boldog második könyvem megjelenésével. Mikor az összeállított anyag utolsó simítgatásait végeztem, s mikor végérvényesen elküldtem a kéziratot a kiadónak, hiányérzetem támadt: megszakadt az a folytonosság, amit tavaly nyáron, aztán az őszi éjszakákba nyúló estéken veled és regényhőseinkkel töltöttem. Örömforrást nyújtottak ezek az esték. Egyszer Szigeti Laci kérdezte meg tőlem, mikorra akarok elkészülni a regényemmel, azt válaszoltam hirtelenjében, hogy nem is akarom, sose szeretném befejezni. És lám! Nem teljes az életem a teremtett regényvilág nélkül. A hiányt a történetek újraolvasása töltötte be némiképp. S aztán az esték ihletett csendjére áhítoztam, amikor folytathattam a történetek szövögetését. Új erőre kaptam, mikor visszazökkentem a „daliás időkkel" fémjelzett húszas évekbe.

Azt hiszem, Te is így élvezhetted ezt, amikor egykori egyetemi társaid alakmásait a Trianon előtti idők regényvilágába helyezted. Egy napon, mikor meglátogattalak, az írógépedbe fűzött hártyavékony lapra tekintettem, s akkor találkoztam először Schön Attila, Stofek Tamás és társaik nevével. Aztán Béla von Goffára is ráakadtam, mi fölöttébb felcsigázta érdeklődésemet. Olyannyira, hogy asztalodhoz ültem, s kérésemre Te magad diktáltad gépbe füzeted egy-két oldalát; ez az a rész volt, „melyben Pepík Zefstein és Herr Vincenzó a Társaság-szigetekre utazik, ám egy viharban zátonyra futnak, s kis híján odavesznek". Közben nagyokat kacagtam, amint felidéztem egykori szobatársainkat a bádoglavórba áztatott lábukkal...

Neked is mosolyra biggyedt szád kitörő kacagásomra. Mikor lementünk sörre, arról faggattalak, mi vezetett arra, hogy pozsonyi diáktársaidról írj. Egyetlen mondatba sűrítetted válaszod, magam is meglepődtem ezen: „Mert a barátaim vagytok."

Végül is legendás regényhősökké nőtték ki magukat barátaidnak tartott diáktársaid: a szeszek illatát már hat mérföldről megérző Stofek Tamás, a bumfordi, feneketlen gyomrú Herr Vincenzó, a politikai pályára lépő Pepík Zefstein, a hősszerelmes (?) Béla von Goffa személyében. Igaza van Németh Zolinak, aki egyetemi regénynek nevezte Borkopf-köteted. Ja, és a felsorolásból majd' kihagytam korcsmárosi szerepedet.

Még végig sem olvastam félbemaradt regényedet, mikor Hizsnyai Zoli hívott fel, hogy írjak a *Kalligram* rólad szóló számába. Csak egy szösszenetre futotta, mivel nem tudtam megbékélni azzal, hogy Te csak úgy ukmukfukk fogod magad és elköltözöl egy más dimenzióba. Azon veszem észre magam, hogy a Te kocsmádba, a Borkopf-világodba menekülök írásomban. S ekkor találtam meg azt a hangot, a hangod s talán a hangom is, mely némiképp enyhíteni tud elköltözésed fájdalmán. De mondhatnám azt is, hogy Grendel Lajos provokált ki kötetedhez írt utószavának egy mondatával: „Legendás figuráinak alakmásai is itt élnek még közöttünk, csak nem lesz senki, aki híres (vagy inkább hírhedt) cselekedeteikről beszámoljon."

Mint akit leforráztak. Dühös voltam erre a mondatára s leginkább magamra, magunkra,

az evidenciában tartása a két szerző, akár Vágvölgyi, akár Eörsi részéről ebben a formában indokolatlan lenne – nagyon is jellemző, hogy a sorozat köteteiben szokásos tételek közül ezúttal hiányzik az íróról szóló válogatott bibliográfia listája. Ám mostantól azt is mindig visszakérdezhetjük, ha e panasz felhangzik, és ebben az értelemben a könyv fölszámolja alapvető beszédhelyzetét, hogy a kanonizálásnak vajon létezik-e erőteljesebb mozzanata annál, mint hogy egy íróról monográfia jelenik meg a Kalligram immár huszonvalahány kis kötetet számláló sorozatában?

Mindenesetre rendhagyó monográfia ez egy rendhagyó emberről. Vágvölgyi András nem szabályos életrajzot rekonstruált Eörsi Istvánról – persze nem kerülhette ki választott tárgyának zaklatott biográfiáját, e történet fő fordulatait és legfontosabb mellékszereplőit. Nem is egyetlen irodalomtörténeti korszak áttekintésére szegődött el, történetesen annak a korszaknak az áttekintésére, melyben főhőse élt, jóllehet számtalan, a korra vonatkozó reflexiót oszt meg olvasójával. Nem is az életmű recepciótörténetének feldolgozására szorítkozott, noha főként az inkább szépirodalminak tekintett műfajokról szóló fejezetek bővelkednek az ilyen mozzanatokban, és meg merem kockáztatni, ha Vágvölgyi az Eörsi-líráról szóló részekben nem pusztán a reprodukcióra, és ebből következően az apológiára korlátozta volna magát, vagyis a kritikai megjegyzéseknek nem csupán ellenfeszült volna, hanem szép sorban kibontotta volna őket, ugyanezzel az energiával feltárhatta volna ennek a költészetnek az esztétikai, de legalább a kortörténeti érdekességeit, újdonságait. Ilyen módon az alapvető kép Eörsi Istvánról nem változik vagy fordítódik meg, Vágvölgyi nem revideálja Eörsit, a hangsúly költészete helyett a közvélekedésnek megfelelően végső soron itt is értekező prózájára kerül, melyben Vágvölgyi szemmel láthatóan otthonosabban is érzi magát, a könyv azonban az előbb felsorolt eljárásmódok sajátos ötvözete révén mégis méltányosan és eligazítóan vezet be az Eörsi István elnevezésű univerzumba.

A forma szabálytalansága abban is tetten érhető, hogy Vágvölgyi főszövege mögé függelékként odakerült az a hatvan nyomtatott oldalt kitevő magnós interjú, amit Vágvölgyi két éven át folytatott Eörsivel, és ami alighanem az egész munkának kiindulópontja lehetett – a fő tézisek ismétlődéséből mindenesetre erre lehet következtetni. Afféle szolid allúzió ez a *Megélt gondolatok*ra, a Lukács Györggyel Vezér Erzsébet társaságában folytatott magnós beszélgetésre, ifjúkorunknak még a régi *Új Symposion*ban folytatásról folytatásra végigbújt olvasmányára: Eörsi ugyanolyan vitriolos önéletrajzmondónak bizonyul ezeken a lapokon, mint mestere amott. *Megírt gondolatok* lesz így a monográfia, mert kétségtelen, hogy Vágvölgyi irodalomtörténetileg vagy műelemzőként akkor a legszabatosabb, amikor az interjúban nyilatkozó Eörsire hagyatkozik, bizonyítva a munkának azt a másik fő tézisét, hogy Eörsi a kortárs irodalom egyik legtudatosabban önértelmező alkotója. Ám amellett, hogy korrekt eljárásnak tartom, hogy Vágvölgyi ezt az anyagot nem rejtette asztalfiókjába, rávilágít Vágvölgyi munkájának legfontosabb, a főszövegből is rendre kibomló motivációjára, nevezetesen arra, hogy önálló könyvben örökítse meg nagyra becsült barátjának alakját. Ha Vágvölgyi Eörsi-könyvét ebből a szempontból olvassuk, akkor annak minden apróbb vagy nagyobb mozzanatában, megfogalmazásában átsüt a fiatalabb ember generációkon átívelő érdeklődése idősebb kortársának élete és tevékenysége iránt. Vágvölgyi minősítései, megjegyzései persze jeleznek egyfajta nemzedéki távolságtartást, de jelzik azt is, hogy semmilyen értelemben sem akart messze kerülni attól az embertől, akiről könyve szól, és aki, ismétlem, történetesen: író.

Az „idősebb" jelző persze csak egy viszonyt, és nem állapotot ír le – bizonyos, hogy a könyv nem született volna meg, mert írója soha nem akarta volna megírni, ha a nyáron, épp június 16-án hetvenkettedik évébe lépő Eörsi Istvánban nem őrződött volna meg oly sok abból a tizenegy-néhány éves kisfiúból, aki a könyv 259. oldalának csoportképén a második sorban a jobb szélen ezután már örökre ránk fog vigyorogni.

Csuhai István

(Elhangzott április 24-én a budapesti Szlovák Intézetben, a könyv bemutatóján.)

Béla von Goffa
Szivarfüstben
AB-ART
Fűzve, 176 old., 14,7x21 cm
bolti ár: 180 Sk **kedvezménnyel: 162 Sk**

tehetetlenségünkre, barátaidra, akiket regényedben szólítasz meg és keltesz újra életre.

Én is megőriztem a *melyben...* kezdetű fejezetcímeket, sőt Béla von Goffát is beszélyírónak tituláltam, akárcsak Te önmagadat. Játék ez a javából, Fonzi. Jól kifundáltad. Béla von Goffa mint hősszerelmes? És ez a szép a teremtett világban: ha van hozzá tehetséged (vagy merszed?), beleélheted magad egy donzsuan, akár irredenta, vagy ha a regény sodrása úgy hozza, perfid szerepébe. Te most nálam nem kocsmárosként, hanem Koch Aladár repülős barátjaként, hős aviatikusként szerepelsz. A regénybeli Gabinka alakján viszont nem változtattam, ezt így találtam szépnek és jónak. Szegény Thor Zoli barátunk maradt meg ugyanúgy Thor Zoltánnak, nem változtattunk egyébiránt jó hangzású német nevén. Vele naponta találkozom, de nem hinném, hogy párhuzamot kellene vonni az ő és regénybeli élete közt. Én sem tanárként, kántorként, családtagként írtam regényem. Vagy mégis? Nem tudom, de megtapasztaltam az írás adta örömöt, az elrévülést. Neked köszönhetőleg, Fonzi. Nem az erkölcsi kötelesség, a szükségszerűség íratta meg velem a Béla von Goffa-emlékezést, s ez az a kérdés, amelynek megválaszolására most nem vállalkoznék, de annyi bizonyos, hogy akiket Te is és én is megörökítettünk, meghatározó egyéniségei, karizmatikus figurái voltak pozsonyi diákéveinknek.

Fonzi! Lassan befejezem levelem. Pedig még sok mindenről akartam Neked írni. Arról is, hogy a Horger Antal szerepében tetszelgő nyelvészprofesszorod által kinyilatkoztatott egyetemi elbocsátásodra sem rendült meg benned a világ. Takács Jutka vigasztalgatott, tudom, jólesett neked, de sosem voltál más vigaszára rászorulva; az is jólesett neked, mikor Mózes Bandival elmentem apukád temetésére, akkor figyeltünk fel a tetemház kifejezés finomságára, nálunk másként mondják. Arról is akartam írni, mikor Szigeti Lacinál szálltunk meg hegyfarki túrázásunk után, a leíró magyar nyelvtan vizsgára készültünk, a képzőket magoltuk, míg meg nem akadt szemünk a vajdasági *Új Symposion* egy-egy régebbi számán...

De most már nem folytatom, mert nem az emlékezés céljából ragadtam tollat. Egyszer Simon Attila (Koppány) rukkolt elő azzal az ötlettel, hogy a Te tiszteletedre jönnénk össze egykori barátaid, ismerőseid, s akkor feleleveníthetnénk egyetemi éveinket, s a megivott italmennyiség számláját stílszerűen megőriznénk. Hátha sor kerül erre is.

Fonzi, nem is tudod, milyen örömöt szereztél nekünk, barátaidnak, hogy megörökítettél bennünket, legalábbis én Béla von Goffaként így érzem. Legfőképp a magad szórakoztatására és élvezetére tetted ezt. Megtapasztaltam, jó abban a teremtett világban lenni, ebben a szertelen műfajban: a regény világában csapongva szertelenkedni. Csak toll és papír kell hozzá.

Fonzi, a barátaiddal való találkozás semmiképp sem marad el. Legyen az akár idelenn, megidézett emlékeinkben, akár odafenn, hol Samuel Borkopfként légi masinánddal szeled a levegőt, csapolod a mennyei sört...

Hajtman Béla

Az olvasás állomásai

Hogy menyire hálás tudok lenni olvasóként, azt Győry Attila *Kerékkutya* c. regénye jutatta újra eszembe.

Mert Hálás Olvasó vagyok. Hálás, mert mindenki elkápráztat, aki írni tud. Az én szavaim csak akkor szeretnek, ha kimondom őket. Van ízük, testük, de abban a pillanatban, mikor a papírra kényszeríteném őket, viaskodni kezdenek velem.

Hálás olvasó vagyok. Hálás, mert betűmolyként függök az írott szövegtől. A mennyországot is óriási könyvtárnak szeretném tudni, ahol egy kényelmes, ősöreg karosszékbe kuporodva (nem tudok tisztességesen ülve olvasni) válogatnék a finomabbnál finomabb szövegek között!

Hálás olvasó vagyok, mert tisztelem az írni tudókat. Azokat, akik élettel (színekkel, illatokkal) töltik meg a sima papírlapot. Boszszankodni kissé csak olykor szoktam, ha az író elől menekülnek a szavak, bár talán inkább ilyenkor is pusztán a csalódás szól belőlem, s nem a harag.

Mert hálás olvasó vagyok. Szeretek örülni a szépen szóló szónak. Szeretem ízlelgetni a szavakat, óvatosan a nyelvem alá (igen!) helyezve elrejteni őket a száj barlangjában. Ilyenkor derül ki, vajon a szó nem emészthetetlen kavics-e csupán.

Minden hiába, hálás olvasó vagyok! Ha bosszankodom is, mentségeket keresek. Dicsérem a szöveg cselekményvezetésének dinamikáját, a reális és irreális közötti határ mintegy magától értődő, természetes (!) hiányát. Örülni tudok a Pozsonyból Dzsakartába tartó zeppelinnek. (Még akkor is, ha: 1. a marihuánát nem szeretem, 2. a pedofíliát elítélem, 3. a szorongástól szorongok.)

A *Kerékkutyát* olvasva eleinte állandóan felugráltam kedvenc karosszékemből. (Felle, mint a jojó nevű játék gumiszalagja végén a nehezék.) Hangosan méltatlankodtam, bár máskor, vén zsugori módjára, az olvasottakat csak magamnak akarom. Nem szerettem a történetet mozgató Simont, a magát írónak képzelő, lecsúszott, érzelmi idióta, pedofil hajlamú, szexőrült dramaturgot.

Simon szerencsés ember, mert amputálták az érzéseit, erkölcsi érzékét. Süketen és vakon ingázik a világban, mindennapi marihuánája és tarotkártyái társaságában. Olgától, az élettársától elvárná, hogy megértse őt és megbocsássa, amiért ösztönеinek engedve elcsábította Nórát, Olga 16 éves lányát. Fantáziál a szomszéd 12 éves kislányáról. Szeretőjét, Barbarát megveti. Barbara férjét, Leót (Rehákot, a fotóst), aki állítólag a legjobb barátja, lenézi, érzéketlen és tehetségtelen fatuskónak tartja.

Simon egy csecsemő infantilitásával rombol. Feltartóztathatatlan. Megállíthatatlan. A történet pár napja alatt tönkreteszi a közelében élők életét. Olgáét, Leóét, a várandós Barbaráét, akit – a tökéletesség megszállottjaként – megöl a férje.

A *Kerékkutyát* olvasva bosszantott Simon ösztönéletének részletező bemutatása, a tör-

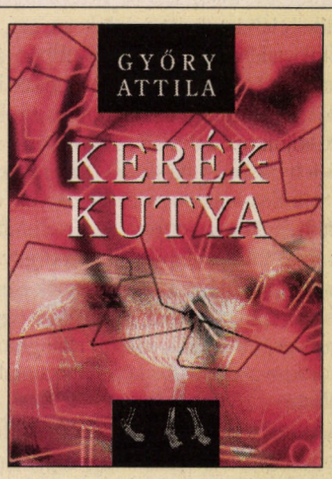

Győry Attila
Kerékkutya
Kalligram
Győry legújabb regénye szerelmiháromszög-történet – szabadosságában talán az eddigi munkáit is meghaladja. A történet a mai Pozsonyban játszódik, hősei képtelenek túllépni a saját árnyékukon.
Kötve, 176 old., 15x21 cm
bolti ár: 179 Sk
kedvezménnyel: 169 Sk

Kővé vált idő

Időcsonkok, faidomok szegélyezik a tópartot Bolemant László kötetén, amely az AB-Art Kiadó gondozásában jelent meg a múlt hónapban. Időfák, enyhén zöldellő fűben ráncos, vén, megkövesült pillanatok. Göcsörtös, bütykös alakzatok. Csupa dudor facsonkok, az örökkön változó idő szobrai. Időtartamokat, életszakaszokat rejtegetnek, és a lapok vers- és fényképanyaga is az elröppenő időt ragadja meg. A szerző az időtartamok mérésére helyszínek, városok neveit használja: térben méri az időt, a teret pedig időben.

Bolemant időlopkodó és versekben bujdosó időmérő. Ketyeg benne az óra, igyekeznie kell: a pillanat elszáll, a feledésbe hulló hangulatokat el kell kapni, le kell jegyezni, meg kell menteni, nehogy tovaillanjanak, nagyot koppanjanak a feledésszakadék alján és széttörjenek, nehogy kacéran búcsút intsenek.

A szerző időbeosztása költeményekben mérhető. Időzít: a kötet első fellapozása a fényképekre tereli a szemet, ezek robbannak a szemlélődő olvasóban. Sűrű ágas-bogas erdők, vöröslő levelű ágak, zúzmarás zimankó, virágeső mosta fák, romos ablakokban viruló növények, tajtékzó hullámok, jégbe fagyott nád törékeny teste. Évszakok és napszakok képbe foglalása. A kötetet közelebbről szemügyre véve rádöbben az olvasó, hogy a versek ugyanezt a tematikát taglalják, cincálják, ragadják meg.

Az első versben, amely egyben születésnapi költemény, „a varjak, / a bogarak, halványkék esők / után tollaikkal csöndesen / megsimítják az ásító időt." Az idő ebben a versben lomha, nyugovóra térni készül, szoborpalástját próbálgatja. Az időszobrok a második, a *Fák* című ben már versbe foglaltan, kimondottan tűnnek fel, nemcsak képi megközelítésben: „időszobrok a hó ölelésében / a fák mindig elkísérnek / ágaik mind / a délelőttök fényeit / csiszolják". Ködbe bugyolált fák szegélyezik az utakat, tél van, „tompa ujjait a puha köd / kérgükbe süllyeszti", azaz: a költő magányosan barangol a hó- és ködlepte tájban, mely úgy elkápráztatja, hogy kénytelen versbe foglalni.

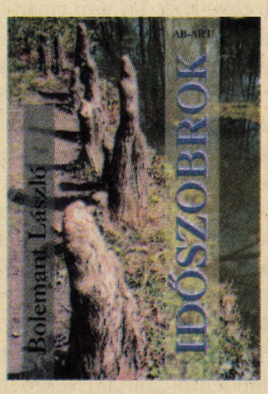

Bolemant László
Időszobrok
AB-ART
Kötve, 64 old., 15,3x21,8 cm
bolti ár: 200 Sk **kedvezménnyel: 179 Sk**

Bolemant azonban nemcsak tájhangulatokat versel meg, a szerelem vizére evez például az *Ami elválaszt* és az *Augusztus 11.* című versekben. Az első azt hangoztatja, hogy „Talán megszűnt néhány dolog", a másikban „csókod lángokkal teli", ám mindkettőből kipárolog a másik jelenléte, közelsége – nem a múltat faggatja, hanem a pillanatot élvezi, érzéki metaforákkal szemléltetve a szív rezdüléseit.

Városnevek szétszórtan jelennek meg a kötetben: London, Hamburg és Tihany ihlette meg a költőt. Londonban „a járművek zajával takaróztak / a szerencsétlenek / amíg azt is el nem lopta tőlük az éjszaka", Hamburgról pedig még ennél is kevesebbet tudhatunk meg, illetve feleleveníthetjük, amit tudunk, mégpedig, hogy északi kikötőváros, továbbá hogy a költő futott, miközben „egyszerű ívben / hűségesen / repült nedves / sálam utánam / le a házak közé / a ceruzasárga utcába". A vers íródhatott volna bármely északi városban, de bizonyára éppen ebben a városban járt, vagy csupán ez ihlette a költőt versírásra. A *Tihany* című vers pár sor erejéig utal az apátságra, ám

ténetben tévelygő emberek vaksága. Azután valahol, valahogy, elfogadtam a szöveget. Része lettem. Érteni kezdtem. Olyasformán, ahogy megtanuljuk egy társasjáték szabályait, mondjuk a sakkét. Örömet szerzett a stratégia felismerése. Annak tudatosítása, hogy Simon a katalizátor. Az ő cinizmusa, nihilje kell ahhoz, hogy a többiek a szemünk előtt alakulhassanak papírízű, kétdimenziós figurákból érző, szenvedő emberekké.

A *Kerékkutya* újra rádöbbentett, hogy hálás olvasó vagyok, aki megbecsüli a történetmondókat. Olvasó, akit a történet győz meg arról, hogy oka volt létrejönni és joga van terjedni.

Győry regénye lendületesen megírt „paralell-sztori", amelyben szavakat zabáló mrűdök, Központi Léghajó Leszállópálya, szárnyas emberek és Bretsnajder rendőrkopó kíséri Simonékat a XIII-as tarotlapig vezető úton (– A Halál – suttogta.).

„A Kerékkutya mindezek ellenére mégis főként erős gyomrú, jó idegzetű, szilárd erkölcsi érzékkel megáldott Olvasónak ajánlható." Annak az olvasónak, aki az érdekes szövegért cserébe hajlandó elviselni a fogai alatt meg-megcsikorduló szókavicsokat is. Győry Attila ugyanis különös – néha különleges, néha zavaró – szavakkal tölti meg a papírt írás közben. Az ostromló éteri hullámok, hálózatból kieső vonalak legalább annyira zavarják a történet lendületét követni kívánó olvasást, mint a feleslegesen használt határozott névelők.

Dusík Anikó

főként hangulatokat ragad meg. A városokból csupán neveik maradtak meg címadóként, és egy-egy hangulatvers.

Az *IMA 2001* egy szoba otthoni csöndjében üldögélő költőt örökít meg, akinek vágya, hogy visszajöjjenek hozzá az angyalok. Az egyszerű helyzetképből, akár a többi versből, Tóth Árpád és Juhász Gyula verseinek stílusjegyei tűnnek fel. Bár nem borongós, búsongó, lemondó és fájdalmas hangneműek, de alkonnyal, hajnallal, színekkel, benyomásokkal kacérkodók: „És szívünk ezüstjén / Tüzek lobbantak fel" (Tüzek), „a hajnal szájából szivárgó álmok erei / csendben elvékonyultak" (London), „a tompa árnyékokat halványszínű / hangcsíkok közé vetítik" (*A vonaton)* stb.

A tizenhét vers többsége impresszionista hangulatlíra, a szerző nyelve metaforákkal átszőtt, városokat és szerelmet sejt közelben és távolban, szemével rezdülő lombokat pillant meg, külső és belső tájakat visz papírra, az évszakok és napszakok váltakozásai képekben gazdag költészetet szólaltatnak meg benne, és kéz a kézben sétálhatunk a költővel erdőkben, hidakon, szívekben.

A kemény borítójú verses fényképalbum a hangulatok kötete. A szerző nem vágyik bölcs gondolatok kimondására, nem filozofál, nem akarja megváltani, csak képekbe foglalni a világot. Ő egyszerűen tarka, lírai, illékony hangulatokat gyűjt, foglal kötetbe.

Pénzes Tímea

Trón, serbli

A szeptember 11-i katasztrófa után egyre-másra jelentek meg az eseményeket feldolgozni hivatott kötetek. Még az egyik kereskedelmi televízió butuska hírolvasónője s a pártatlanságra nem mindig törekvő beszélgetőműsort vezető riporter is megszólítva érezte magát. Ez utóbbi ráadásul verseket adott közre... Így tehát azt hiszem, nyugodtan mondhatjuk, e sorok írója meglepődött, mikor az események után „gyanús hirtelenséggel" megjelent Barak László *Úgyis kicsinálnak* c., rendkívül igényes kiállítású kötete. Na már megint egy ilyen! – gondoltuk.

Hogy ez nem így van; arról (a kötet elolvasása és) a Cs. Liszka Györgyi roppant izgalmas „beszélgetőkönyvében" megjelent interjú győzött meg. A szerző(i önmitizáló szándék) szerint a hétköznapi verseket tartalmazó kötetnek idén kellett volna megjelennie, alkotójának ötvenedik születésnapjára, csak a történelem közbeszólt, a magát „Amerika-imádónak" valló szerző – akinek ezt megelőző, 1992-ben megjelent *Inzultusok kora* c. kötetében két New York-vers is van – „találva" érezte magát.

Így született meg ez a kötet, melyben a borító ellenére egyáltalán nem túlzó a terrorcselekményre reflektáló megszólalás, így kijár neki, hogy verseskötetként, ne álcázott publicisztikaként olvassuk.

Már az első olvasás után nyilvánvaló, a jól szerkesztett kötet koherens(nek látszó) belső utalásrendszert működtet, s ebben kulcsszerepe az első helyre, kötetnyitó pozícióba került *Ideértem hát* c. versnek van, mely tartalmazza a híd és a (Nagy) Folyó vezérmotívumokat; ezek köré a(z emberiség több ezer éves kultúrtörténete során méltán túlterhelt) metaforák köré csoportosul Barak verseinek egy lényeges vonulata. A „híd pillérén gubbasztó" sakál abszurd képe már előrevetíti a híd funkciótlanságát. A *Hídpróba* c. vers hídja ugyan kész, de a vers végkicsengése – mely a nemzeti kánonban erős pozíciójú *Gondolatok a könyvtárban* c. Vörösmarty-költeményt fordítja blaszfémiába – mégsem ennek pozitív képzetét erősíti: „ezt jól elbasztuk – / de férfimunka volt". A *Börleszk* c. vers pedig haláltáncba torkollik, a hordót görgető János és „vele a bagázs is" vízbe fúl, és a híd is odaveszik. A vers utolsó szava a filmszakadás, ez a kötet középső, mindössze egy versből álló, azonos című részére is vonatkoztatható, mely hasonló motívumsort épít fel, visszafelé. Ebben a versben a Nagy Folyó egyértelműen New York folyója, a Hudson, a „kénköves robajjal" leomlott „két bazi nagy torony" pedig a személyes térbe kerülve lényegül át személyes katasztrófává, „megszentségtelenítve az otthont". A *Szappanopera* c. vers Nagy Folyója már ennél jóval általánosabb, mitikusabb, a halál folyóját jelképezi. A vers így „túlvilági" perspektívából beszélve tesz hermeneutikai körbe záródó megállapításokat a világról. (E versből helyenként mintha leheletfinom József Attila-reminiszcenciákat vélnénk kihallani.) Ezt a kettősséget egyesíti az *Ideértem hát* c. vers, mindez azonban csak többszöri olvasás után tárul fel a figyelmes olvasó előtt: a „meztelen felhőkarcolók" (nyilván?) a borítón ikonográfiailag is megidézett New York képét hozzák mozgásba, a sakál pedig a mitológia felé nyit, gondoljunk csak a sakáltestűként vagy sakálfejűként ábrázolt Anubisz istenre, akit általában kutya (sakál?) kísért (vagy a Hádész kutyáira). Ezt erősíti a vers utolsó mondata is, aporiát sugallva; „ideértem hát / szárnyak nélkül is // a másvilágra".

Barak László
És ha mégis ringyó?
Nap Kiadó
Kötve, 88 old., 17x16 cm
bolti ár: 180 Sk
kedvezménnyel: 150 Sk

Van a kötetnek két „ötvenéves" verse is, a véleményünk szerint csak alkalmiságában értékelhető *Az Isten, éltesen...*, ill. az ennél sikerültebb, frivolitásra „kifuttatott" *Mi, ötvenévesek.* Ez utóbbin szemléltetnénk, milyen strukturális elemek biztosítják Barak László verseinek kohézióját. Barak e kötetében szereplő verseiben rímet ritkán fedezhetünk fel, időmértéket olykor belehallani vélünk. A szerző távoli asszonáncokkal dolgozik, melyek azonban még kellően közel vannak ahhoz, hogy összetartozónak véljük őket. Ennek egy különösen jó példája olvasható e versben: „elkérjük a baksist / a szoknya alá / ha benyúlunk még itt-ott / nem keresünk tiltott titkot / tudjuk mi a lényeg / kiröhögjük őket / az egyszeri kamaszt meg a bakfist –".

De (a kötet megjelenésekor még nem) az ötvenéves szerzőtől „elvárt" összegzésfélét nem ezekben a versekben találjuk, hanem a kötet néhány, a *Vanitatum vanitas*-költészettel rokonságot mutató versében. Ezen versek beszélője szerint „úgyis mindegy / úgysem mindegy / ami van / – csak a látszat" (Ciklus); „a teremtés / íme van / ahogy volt / minden ugyanaz" (*Újra születni);* „trón /serbli / hinta – /egyre megy" (*Csúcsrajárók*).

De voltaképpen tényleg mindegy, mert – ahogy azt az *Énkormányzat* c. versben olvashatjuk – „úgyis kicsinálnak".

Kocur László

Hangszínház látvány nélkül

A magyar dráma fel-fellángoló és ellobbanó vitái közepette már az is megnyugtató és felüdülést nyújtó tény, ha nagy ritkán egy, a különböző színházi előadások szövegkönyveit egybegyűjtő antológia kerül kezünk ügyébe. Többen állítják – szakmabeliek is –, hogy a drámák könyv alakban való megjelentetése száraz, élettelen szóözön. Tegyük hozzá azért azt is, hogy a drámairodalom demokratikusan sokszínű, mind műfajban, mind mondanivalóban – található itt a történelmi színműtől, a monodrámától a krimiig, a kabarévígjátékig, a hangjátékig minden. Ez utóbbinál időzzünk el néhány röpke pillanat erejéig.

„Ritkán találkozhatsz ma nyomtatásban hangjátékokkal vagy filmforgatókönyvvel. Amennyiben kedveled e műfajokat a rádióban és a vásznon, lehet, hogy írott formában több, más értelmezési lehetőség tárul eléd" – írja a közismert prózaíró, Ardamica Ferenc a *Hedvig sír* című, legújabb könyvének hátoldalán. A „drámai művek" alcímet viselő, szép kiállítású kötet első fele öt hangjátékot, a második része pedig egy terjedelmes, nagy ívű filmforgatókönyvet tartalmaz, a címadó *Hedvig sír* szövegkönyvét.

„Végre itthon! Én mondom, nincs szebb, felemelőbb érzés, mint amikor az ember, leküzdve a nap folyamán feltornyosuló minden akadályt, a jól végzett munka tudatában elégedetten hazaérkezik. Haza!" Ardamica Ferenc egyik hangjátékfigurája állítja, illetve mondja ezt. Valóban. A hangjáték olyan műfaj, amely dilemmát jelent a legtöbb befogadónak, sőt az alkotónak is. Zalán Tibor igen találóan írja egy helyütt: „Kétségtelen, köztes műfajról van szó, dráma és előadó-művészet között. Hangszínház és színház, látvány nélkül. A párbeszédek művészete, csukott szemű beszéd." Tegyük hozzá, hogy a szöveg csak mint alapanyag van jelen, a többi már a színész, a rendező és a hangtechnika dolga. A hangjátékba nem kell feltétlenül történet, még a szó szoros értelmében vett sztori is elhanyagolható.

Ardamica Ferenc hagyományos hangjátékokat ír, és ez nem lebecsülendő. Darabjai realista, szinte naturalista pontossággal ragaszkodnak a megélhető, megélt, tehát rekonstruálható világhoz. Az Ardamica-opusokban – feltehetően – szándékosan homályban maradnak azok a tények, amelyek köré a hangjáték szerveződik. A jobbára csendesen pergő események jól megírt dialógusainak figuráit nem (vagy elvétve) nevesíti a szerző. A szöveg ezektől függetlenül is életképes.

A gyűjtemény első írása az *Életem első cigarettája* – egy önmagával, a világgal és a családjával vívódó fiatalember lebilincselő kálváriája. A kötet második, egyben legrövidebb darabja az *Értesítésre várva* című, egy anya, apa, a fiatalabb testvér (Ella) és a postás érdekfeszítő párbeszéde a család üdvösségéről, Zoltánkáról, miközben izgatottan várják azt a bizonyos „tömött borítékot", amely egyben azt jelentené, hogy „felvételt nyert az illető" az adott főiskolára. Külön érdekessége a darabnak, hogy hősünk egy pillanat erejéig sincs jelen a történésekben.

Kitűnő hangjátéki lehetőség a *Részvéttáviratok:* egy rádióra alkalmazható érdekes pikareszk pillanatkép (14 szereplővel), az Ardamica-kisprózában is megszokott, kisvárosi környezetben, az őshonos panellakók zsákutcában megrekedt élete – banális, emberi és mai monológokkal, nyugdíjasokkal, piával, befőttesüvegekkel, nőkkel, részvéttáviratokkal. Az *Öt százalék szerelem* című munka színhelye is egy kisváros. A Beszélő „hazafelé megy, de az otthon elvesztette hajdani vonzását". Miért? Egy sokszöggé formálódó, kalandoktól és turpisságoktól sem mentes szerelmi háromszög hang(d)efektusai (tusái) eliminálják azt a bizonyos „öt százalékot".

A szerző talán legjobb hangjátéka a hétszereplős *Fekete karácsony.* Megkapó dialógusok, szentimentális monológok, az idősödő házaspár kedves szópárbaj csatái. A darab semmitmondó előzményekből egy tragikumba csúszó temetőlátogatásban, egy belenyugvó, önmegadó s befejezetlen végkifejletben összegződik. Az emberek (társak) potenciális párbeszédeinek toleranciája köré szerveződő darab egy ponton túllép az előzőkön: megérinti az irreálist.

Érdekes munka (a terjedelmes, nyolcvanoldalas, 53 szereplős) filmforgatókönyv is. A *Hedvig sír* tartalmi ismertetésétől most eltekintünk, de bizonyos, hogy nézhető, eladható és aktuális üzeneteket hordozó filmet lehetne belőle csinálni.

Végső soron el kell mondanunk, hogy az Ardamica Ferenc drámai műveit tartalmazó könyv nem mindennapi kötet. Más, mint a többi Ardamica-mű, de mégsem teljesen idegen. A minap a rádióban egy színházi szakember azt mondta: a jó hangjátéknak cuppannia kell. Hogy mi adja a „cuppanást"? Talán az, ami a többi drámai műfajban nincs benne, a korlátlan lehetőségek: színészi beszéd, rendezői belenyúlás, zenei-zöreji kitalációk, váltások, belső monológok, a hang és a dráma együtt. Mindez olvasva is jó és élvezetes.

Vörös Péter

Ardamica Ferenc
Hedvig sír
Plectrum

Nem mindennapi kötet, mely az ismert novellista drámai műveit tartalmazza: öt rádiójátékát (Életem első cigarettája, Értesítésre várva, Részvéttáviratok, Öt százalék szerelem, Fekete karácsony) és egy filmforgatókönyvét, az összeállítás címéül is szolgáló Hedvig sír címűt.
Fűzve, 164 old., 20,5x29,6 cm
bolti ár: 160 Sk **kedvezménnyel: 150 Sk**

A KT Kiadó rendkívüli ajánlata

Dobi Géza
Martosi népdalok
Fűzve, 122 old.,
14,8x21 cm
bolti ár: 99 Sk

Dobi Géza
Mikor engem besoroztak
77 katonadal
Fűzve, 80 old.,
12,5x20,5 cm
bolti ár: 98 Sk

Dobi Géza
Szélhívogató
Szlovákiai magyar költők megzenésített versei
Fűzve, 48 old.,
12,7x20,5 cm
bolti ár: 89 Sk

A három könyv most együtt csak **186 Sk**

„Éhség”

„Zümmög a fecskefarkú szél,
a kútgém szundikál,
egy borzas komondor biceg,
és tétován megáll.

A csöndre lassan ráborul
a barna éjszaka,
s a kelő holdra vicsorog
az éhező kutya.”

Nem tudom miért, de a most nyolcvanesztendős Dénes György mennyiségileg roppant (?) versterméséből ez a régi-régi vers maradt meg mindmáig az emlékezetemben, már-már a klasszikusok, mi több, a népdalokká nemesült műdalok mintájára. Ha az emlékezetem nem csal, én magam az 1966-ban megjelent *Szélkiáltó* című antológiában találkoztam vele először, mégpedig Párizsban, minthogy oda küldték utánam, ha jól gondolom, Tőzsér vagy az összeállító Koncsol. Azért emlékszem erre ilyen pontosan, mert dokumentum – egy Tőzsérnek küldött, s most, *A riporttól a mítoszig* című kötetemben publikált levél – bizonyítja, akkori hiperavantgárd hangulatomban mennyire felháborított az antológia átlag színvonala. A Koncsol-szerkesztette *Szélkiáltó* első verse, a legnagyobbnak kikiáltott Bábi tollából ezt a címet viselte: *A párt felé.* Nos, elképzelhető, milyen hangulatban olvastam mindezt Párizsban, beleértve persze Dénes verseit is („Kapanyél, kapanyél, / megfizettél magadér”). Ám amiért mindezt fölemlegetem épp ez ünnepi pillanatban, Dénes György nyolcvanadik születésnapja ürügyén, az a következő: a Tőzsérnek írt levél bizonyítja, hogy még ebben a mindent a szemétdombra kívánó hangulatomban is találtam néhány verset, melyeknek megbocsátottam, mi több, melyeket kitűnőnek minősítettem. S ezek között ott volt az akkor még általában sematikusnak elkönyvelt Dénes verse is, az *Éhség.*

„Ott csüng a hold a fák fölött:
a mennyei falat,
ott lóg az égi füstölőn
a szalonnadarab.”

A cseh/szlovákiai magyar irodalom harmadvirágzásnak nevezett korszaka Dénes György 1952-ben kiadott *Magra vár a föld* című verseskötetével indult. Jelent meg már előbb is egy-két könyv Egritől, Szabó Bélától, ám azok a múltból itt maradt rekvizitumok voltak (*Sovánka*, *Fény a faluban*, *Az első ajándék*), az „új nemzedék” Dénes kötetével indult. Nagy árat fizetett ezért jubilánsunk, hisz el lehet képzelni, milyen versek jelenhettek meg 1952-ben, a sematizmus legvadabb idején, nálunk. S hiába, hogy már a második Dénes-kötet (*Kék hegyek alatt*) s főleg a továbbiak hangot váltottak, Dénesen sokáig rajta maradt s talán máig is rajta van (?) a sematizmus pecsétje. Pedig hol vagyunk már attól! Lehet, hogy az *Éhség* okozta, lehet, hogy az 1970-ben kiadott, de még a hatvannyolcas hangulatban összeállított s ugyancsak a jó szemű Koncsol által szerkesztett első Dénes-válogatás, *Az idő börtönében,* de költőnk renoméja hirtelen megemelkedett, s nem csak a hagyományos poétika hívei, de még a magamfajta neoavantgárdisták szemében is. Igaz, s erre is dokumentumom van, egy későbbi előadásom irodalmunkról, melyben azt írom: Dénes annak ellenére, hogy *Az idő börtönében* rehabilitálta őt, mindent megtesz azért, hogy saját maga alatt vágja a fát, minthogy a közepes és a jó versek mellé tucatszám gyártja a saját színvonala alattiakat, gyerekversnek minősített közhelyeket, s igyekszik elfeledtetni az egyszer már elért színvonalat, az *Éhséghez*, *Az idő börtönében* című kötethez hasonló értékeket.

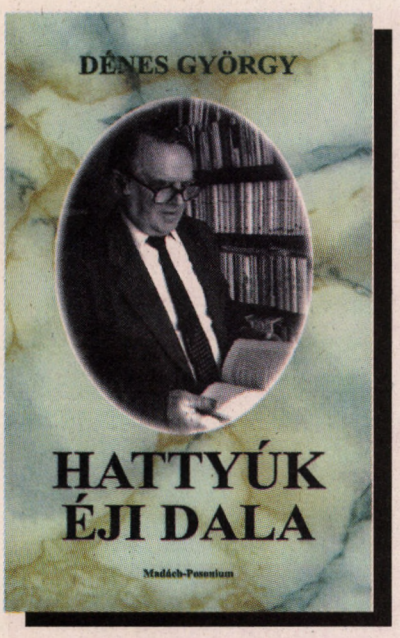

Nos, elmúlott ismét néhány évtized, s jubilánsunk újra megjelentetett egy válogatást, a harmadikat (a második a Csehszlovákiai magyar írók sorozatában jelent meg *Hajnaltól alkonyig* címmel 1983-ban), a *Hattyúk éji dalát.* Újra alkalmat ad hát arra, hogy szembenézzünk az életművével, akár a válogatás, akár a jubileum vagy mindkettő ürügyén. A szembenézést azonban sajnos sok minden más mellett alaposan megnehezíti az újabb válogatás szerkezete. Ellentétben az előbbi gyűjteményekkel ugyanis semmiféle útbaigazítást (elő- vagy utószót, dátumokat, fülszöveget) nem kapunk a versek keletkezési idejét illetően, így csak találgathatjuk, hová is helyezzük a bőven sorjázó opusokat az ugyancsak kanyargós időben, hisz az 1952-től 2002-ig eltelt fél évszázad alatt alaposan keringőzött velünk az idő kereke, s el tudom képzelni, hogy a nyolcvanéves Dénes talált az 1952 előtt írott, ám akkor megmutatni sem mert versei között is olyanokat, amelyeket máig büszkébben vállalhat, mint a *Magra vár a föld* nagy részét. Nagy baj, mert a mai fiatalok, a jövendő irodalomtörténészei szívesen felejtik el az elődeiket, így egy szűkebb, de alaposabban körüljárt életmű nagyobb eséllyel indulhatna a huszonegyedik századnak, mint egy ellenkező előjelű. A nyolcvanesztendős Dénes Györgyöt mindenesetre a legjobb színvonala alapján ítélheti majd meg a jövő. Az olyan versek alapján, mint az *Éhség:*

„A kutya szája csupa hab,
a szeme csupa vér,
az őskín, az éhség kínja
csihol tüzet szívén.

Meglepi kongó horpaszát
a jeges reszketés,
s a néma holdra felüvölt
a kétségbeesés.”

Cselényi László

A Kalligram Könyvkiadó rendkívüli ajánlata

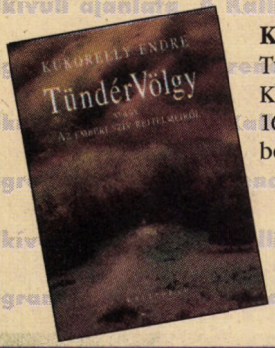

Kukorelly Endre
TündérVölgy
Kötve, 376 old.,
16,5x22,4 cm
bolti ár: 310 Sk

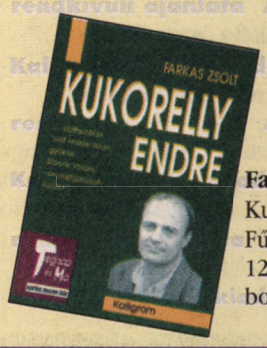

Farkas Zsolt
Kukorelly Endre
Fűzve, 224 old.,
12,5x18 cm
bolti ár: 190 Sk

Egyet fizet, kettőt kap! Azaz: kedvezménnyel vásárolhatja meg a regényt, s ajándékba kapja hozzá a szerzőről szóló monográfiát!

A két könyv most együtt csak **289 Sk**

A Cs-tartomány kulcsai

Közel fél évszázad ad keretet annak a negyven tanulmánynak, írásnak, megközelítésnek egy kötet lapjain, amely Pomogáts Béla összeállításában, a magyar költészet egyik legérdekesebb alakjának, Cselényi Lászlónak munkásságáról, alkotásairól, életpályájáról szól. Költőfenegyerekként indult, és máig meg nem tört költészetének lendülete.

Tudatos, határozott, egyéni látásmód, fogalmazásmód a Cselényi-féle költészet; indulásától pályájának mai napi fennragyogásáig töretlen, határozott ívet húz. Igaz, sokszor a meg nem értés, a fanyalgás, a mellőzés, az aktuális politika fintorgása, az értelmezést mellőző, a nyitottságtól távol álló olvasóközönség hurrogása kísérte ezt a pályát. Ez hál' istennek nem látszik meg a verseken. Cselényi nem az a fajta költő, akit csak úgy megzavarna az ilyesmi. Tudtommal egyetlen szekértábornak sem volt tagja, nem kötötte magát szerkesztőségi íróasztalhoz sem túlságosan hosszú időre. A VERSnek élt és él. Az alkotás a lételeme, a gondolkodáskörnyezet pedig mindig költészetté avatott világ, profán érzések, szentségek és lidérces harcok, ringató szerelmek és nyüszítő fájok idején is. Ismeretlen-ismerős világ Cselényi világa, ismeretlen-ismerős érzések, szavak, szóforgácsok, halmazzá gyúrt gondolatok, összeolvasztott álmok ringatásában. Ezt tudja a költő, mert ő is ilyen. Lázas álmodó és hihetetlenül pontos krónikás. Lázadó és polgár, garabonciás és térképész, dalnok és riporter egy személyben.

Meg- és kiismerhetetlen világ-e az övé? Mi kell a Cselényi-féle költészet (mert igenis specifikum ez) megismeréséhez, kódjainak feltöréséhez? Semmi különleges! Csak az átlagosnál egy kicsivel nagyobb nyitottság. Szabadságérzet legalább bent a lélekben. Nagy adag vállalkozói szellem, felfedezői hajlam, önismereti tortúrákhoz, önmarcangolás elviseléséhez szükséges bátorság és erő. Aztán a Cselényi-féle költészet (ami mindezek birtokában igen izgalmas és teljesen átérezhető és érthető szöveggé válik) egyszerűen kinyílik. Minden erőszakoskodás nélkül.

Ennek a megnyitó, felismerő folyamatnak hatásairól, a visszahatásokról az igazi Cselényi-költészet felismerésének örömérőll, a „költő vagyok, mit érdekel engem a költészet maga" különleges lelkiállapotának felismeréséről írnak az *Escorial avagy a Cs-tartomány* című kötet szerzői. Sokan már túlpartiak, hiszen az időrendben első írás Cselényi Lászlóról Fábry Zoltán tollából még 1959-ben jelent meg. A legfrissebb pedig 2002-ben. A legjelesebb szlovákiai és magyarhoni irodalmárok közt a teljesség igénye nélkül szemezgetve Pomogáts Béla, aki szerkesztőként is jegyzi a kötetet, Turczel Lajos, a korábban már említett Fábry Zoltán, Zalabai Zsigmond, Koncsol László, Tóth László, Dusza István írásai mellett a pályatársak, a barátok, a Cselényi-féle költészet értő olvasói és elemzői, Tőzsér Árpád, Duba Gyula, Kovács Magda, Zalán Tibor, Esterházy Péter, Határ Győző írásai vallanak erről a különleges világról.

Személyes hangvételű kötet sikeredett. Lenyomata egy fél évszázad költői fejlődésének, egyfajta mutatógörbéje az olvasói fejlődésnek, a gondolkodásmód nyílásának. A megközelítések természetesen viszonylagosak. Mindenki a saját kulcsait használva nyitotta meg Cselényi verseit. Ez ennek a könyvnek akarva-akaratlanul is az igen nagy varázstudománya. Hogy a mindenkori olvasót nem rendszerbe akarja foglalni, hanem az olvasó-szerző saját versmegismerési folyamatát kívánja bemutatni. Negyvenféleképpen. Hogy aztán majd a kedves olvasó még a saját olvasatát hozzátehesse. Mert Cselényit olvasni kell és érdemes. Provokatív, mert első pillantásra érthetetlennek tűnik. Pedig „csak" szabad. A lazának tűnő szöveghalmazokból az át-átkötődő motívumok, jelzések, utalások, verssorok és szómorzsák, szómágiák és világteremtő imák, hideg félmondatok, koppanó hasonlatok és rikoltó színek kavalkádjában nem a költőt, hanem magunkat találhatjuk meg. Cselényi szemérmesen elbújik, teret enged olvasója személyiségének és élményeinek, rezdüléseinek. Mintha egy belső álomvetítésen repülne végig az olvasó. Fogalmakkal, filozófiai alapkérdések válaszaival zsonglőrködik, miközben két lábbal a földön jár, miközben lelke ismeretlen tartományokat jár be és hódít meg.

Mindenki magából indul ki Cselényi költészetének megismerésekor. Bevallja vagy sem, de mindenki izgalmat, kihívást érez ezekben a szövegekben. Van, akit meglódítanak, van, akit lecsendesülő gondolkodásra biztatnak. Egyéniségtől függően. Mindazok, kik írtak Cselényi költészetéről, egyfajta szellemi utat jártak meg. Vándorlást belső énjükben. Tárt lélekkel hagyták belezuhanni a termő és befogadó szellem talajába a versekszövegek sorait-szavait. Ott kinőhettek aztán a befogadó talaj összetételének és a szellemi, lélekbeli környezetnek a hatásaitól módosult vers- és szövegértelmezések. Egyéniek, eredetiek, sajátosak, mint maguk az eredeti, olvasott szövegek.

Pályaív rajzolata egy gyűjteményes antológiában. Ív, aminek a vége a végtelenben van. Mert amíg olvasó van, amíg olvasói kedv támad Cselényi műveit olvasni, és ezt bizton állítom, mindig volt és lesz, addig ennek az ívnek az ereje rajzolódik tovább. A Pomogáts Béla által megszerkesztett kötet egyáltalán nem hagyományos tanulmánygyűjtemény. Jó szemmel, pontosan hangsúlyozott sorrendben, fontosságának végre méltó helyet kapva tükrözi Cselényi költészetének minden fényét.

Szászi Zoltán

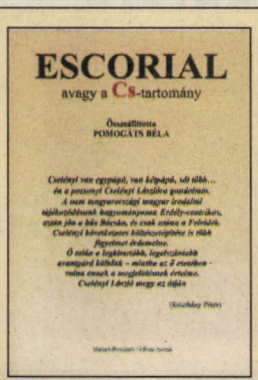

Pomogáts Béla összeáll.
Escorial avagy a Cs-tartomány
Madách-Posonium — Lilium Aurum

Rendhagyó kötet. A tanulmány-, esszé- és kritikagyűjteményben több mint harminc kritikus és írótárs vall a költő Cselényi Lászlóról és műveiről. Pomogáts Béla értékelő előszavával, fényképekkel. A könyvet Cselényi László dedikált szerzői kötetek és ajánlások képei illusztrálják.
Fűzve, 280 old., 14,1x20,5 cm
bolti ár: 120 Sk
kedvezménnyel: 109 Sk

Nyerteseink

A Könyvjelző áprilisi számában közölt vers szerzője: Dénes György. Nagy örömünkre szolgált, hogy ismét sokan beküldték slágerlistájukat (a nekik leginkább tetsző könyvek sorrendjét); ezek összesítését júniusi mellékletünkben közöljük.

A helyes megfejtők közül ezúttal az alábbi olvasóinknak kedvezett a szerencse: Ábel Gábor (Zseliz), Bán Edit (Rimaszombat), Barusz Nóra (Köbölkút), Berek Géza (Nagyölved), Berek Zsóka (Léva), Gányovics Jolán (Csallóközkürt), Híves Natália és Bianka (Nénye), Izsák Mária (Vágfarkasd), Izsó Mária (Búcs), Lőrincz László (Érsekújvár), Mácsadi János (Párkány), Méry Júlia (Nagymagyar), Molnár Zsuzsanna (Tallós), Nagy Ágnes és Renáta (Alistál), Szép János (Csicsó).

A nyerteseknek gratulálunk! A könyvkiadók (AB-ART, Kalligram, Lilium Aurum, Méry Ratio, Nap, Plectrum) által felajánlott ajándék könyveket május 19-én postáztuk.

Utazás a régi Kassára

Előrebocsátom: elfogult vagyok Sziklay László könyvével szemben. Mert – bár lehet, hogy túl nagy merészség általánosítani – a helyiek többsége elfogult, ha Kassáról a város szülöttének tollából olvas. Mi több, a város szülöttei is elfogultak, ha Kassáról írnak. Talán a város levegőjében van ez benne, az évszázados falak bocsátanak ki magukból valamiféle „hatóanyagot", amit óhatatlanul is magába szippant az, aki itt éli – akár hosszabb, akár rövidebb ideig – az életét. Sziklay László is ilyen „elfogult polgár": csaknem 450 oldalas könyvében egyetlenegyszer sem írja le Kassa nevét, kizárólag a Városként emlegeti. És ebben a nagy kezdőbetűvel írt Városban nagyon sok minden benne van: tisztelet, ragaszkodás, hűség, szeretet.

Sziklay László könyvét olvasva olyan érzésem volt, mintha valaki egy régi kívánságomat teljesítette volna. Gyerekként, tinédzserként ugyanis a város utcáin sétálva gyakran foglalkoztatott a gondolat, milyen lehetett itt élni kétszáz, háromszáz évvel ezelőtt. Szívesen beszálltam volna egy időgépbe, hogy közvetlenül, saját szememmel láthassam, milyen is volt ez a város régen. A „nagy történelmen" kívül főleg a „kisemberek" mindennapjai érdekeltek rettentően. Az időgépet persze azóta sem találták fel, és nem jártam sem a 18., sem a 19. századi Kassán, a 20. század első felének Kassáján azonban „majdnem" jártam. Sziklay László ugyanis olyan érzékletes, élvezetes képet fest a város akkori életéről és éppen a „nagy történelem" számára nem igazán fontos kisemberek mindennapjairól is – amelybe viszont ez a bizonyos „nagy történelem" mindenféle skrupulus nélkül, határozottan beleszól –, hogy az felér egy valódi időutazással.

A könyv megszületését, amint azt a szerző bevezetőjében elárulja, egy közeli rokon kislány, Lidi ihlette, aki a hetvenes években járt nála látogatóban Budapesten. Neki szólnak a „levelek", amelyekben megelevenedik a család, a rokonok, az ismerősök, a város története. S ha hozzáteszem, hogy Sziklay László 1912-ben született, talán nem is kell részletesen ecsetelnem, hogy kassai polgárként bőven kijutott neki (és családtagjainak) a történelmi sorsfordulókból, az embert próbáló helyzetekből. Döbbenetes olvasmány a magyar hadsereg kerékpáros hadosztályának katonájaként átélt „élményekről" írt sorai, vagy akár a fejezet, amelyben azt meséli el, hogyan indult el felesége több tíz kilós csomaggal Kassáról a háború utáni ínséges hónapokban Budapestre, hogy férjének élelmet, ruhát vigyen, az út egy részét gyalog, másik részét pedig ritkán közlekedő, elképzelhetetlenül tömött vonatokon téve meg.

Ennél persze sokkal több van ebben a könyvben: felidézi gyermekkora békés éveit, a család óvó gondoskodását, kassai tanárait, akik nagy hatással voltak rá, ifjúkori barátait, akiket aztán a városból – akárcsak őt magát – messzire sodort a sors, első szerelmét, aki – többnyelvű és -kultúrájú városban nem szokatlan az ilyesmi – szlovák volt, s akinek köszönhetően az addig nem túl jó nyelvtudását is tökéletesíteni igyekezett. Találkozását szülővárosában azzal a fiatal lánnyal, aki később feleségeként igazi társa, támasza lesz. Tanulmányai Budapestre vezetik útját, megosztja az olvasókkal az Eötvös-kollégiumban szerzett élményeit, nyíregyházi, debreceni tanárkodásának emlékeit, majd a második világégés idején ismét szülővárosában kísérhetjük figyelemmel életét: tanársegédként, majd szerkesztőként dolgozik itt, végül 1945 után végleg Budapesten telepedik le.

Természetesen távolról sem csupán magántörténelem ez a könyv, hiszen a két világháború közötti Kassa, a kisebbségi létbe került magyarság életéről is fontos adalékokkal szolgál. Bár ez is a „családban van", hiszen Sziklay László édesapja, Sziklay Ferenc író ennek az időszaknak egyik jelentős alakja, a társadalmi és kulturális élet tevékeny résztvevője volt. Emlékének több fejezetet is szentel, felidézve könnyűnek nem nevezhető életútját, s a szeretetteljes apa-portré nem nélkülöz bizonyosfajta szomorúságot sem amiatt, hogy Sziklay Ferencnek a köz érdekében végzett munkája távolról sem kapott olyan elismerést, tiszteletet, mint amilyet megérdemelt volna.

Az *Egy kassai polgár emlékei*t olvasva óhatatlan eszünkbe jut egy másik könyv is: Márai Sándor *Egy polgár vallomásai* című műve. Számomra valamiképpen rokon ez a két könyv. Főként abban, hogy mindkét szerző életében, polgári értékrendjének kialakulásában meghatározó szerepet játszott ez a város. Márai Kassa-képét kiegészíti Sziklay Lászlóé. De nemcsak ezért jó, hogy megjelent az *Egy kassai polgár emlékei*. Hanem azért is, mert ahogy Márairól is több évtizedre „elfeledkezett" az általa annyira szeretett város, ugyanúgy Sziklay Lászlóról is. Mert ha ma a kassaiak körében közvélemény-kutatást végeznék, hogy ismerik-e Sziklay László, a jeles irodalomtörténész, a szlovák–magyar irodalmi kapcsolatok kutatójának, a két nép közötti megbékélés szorgalmazójának nevét, attól félek, nagyon kevesen válaszolnának igennel. Most talán a nagyközönség őt is újra felfedezi. Mert ennek a könyvnek ott a helye a kassaiak könyvespolcán. Sőt, bízom benne, hogy nem csupán a kassaiak fogják élvezettel olvasni.

Mislay Edit

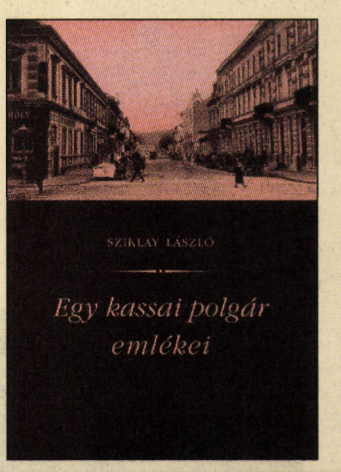

Sziklay László
Egy kassai polgár emlékei
Kalligram

Az irodalomtörténésznek (1912–1987), a szlovák–magyar kapcsolatok kutatójának, a magyar összehasonlító irodalomtudomány jeles képviselőjének posztumusz könyve a hagyatékából került elő. A terjedelmes önéletrajzi napló regényes kordokumentum, a két háború közti (szlovákiai) magyar művelődéstörténet fontos adaléka.
Fűzve, 456 old., 14,7x21 cm
bolti ár: 310 Sk
kedvezménnyel: 250 Sk

Új feladvány

Májusi számunk fejtörője (beküldője Méry Júlia):

Ki a szerzője a következő versnek, melynek itt a harmadik és a negyedik versszakát közöljük (ha tudja, írja meg a vers címét is!):

„Tücskökről hát hogy írnék?
Kinek?
Nekifeszüljek a semminek?
Tele vagyok káromkodással;

tündérek bennem rég nem élnek;
testvéreim másként beszélnek –
beszélek hát a másvilággal."

Segítség: a költő tavaly megjelent kötetét H. Nagy Péter ismertette a Könyvjelző 2002. novemberi és Csehy Zoltán a decemberi számában.

A helyes megfejtések (és a slágerlisták) beküldői közt értékes könyveket sorsolunk ki. Leveleiket, javaslataikat, véleményüket az ismert címre várjuk:
Új Szó – Könyvjelző
Námestie SNP 30.
814 64 Bratislava 1

Filozopterek az irodalomban – 8.

Író számára manapság az egyik legsúlyosabb elmarasztalás, ha megvádolják, hogy az olvasó kegyeit keresi. Jaj az írónak, ha róla ilyen kósza hír lábra kap egyszer. Gyalázatát holtáig cipelheti. Néha nem is tudni, ki az ilyen hírnek az elindítója, s ez talán nem is fontos. Lehet az író valamelyik rosszakarója, vagy ellenkezőleg, barátja, aki jóakaratú figyelmeztetésnek szánta dorgálását. A végeredményt tekintve egyre megy. Jóakaró és rosszakaró abban egyetért, hogy az olvasó kegyeit csak az írói igényesség részleges vagy teljes feladásával lehet elnyerni. Az író döntse el: a *bennfenteseknek* akar-e írni, vagy a kevésbé művelt, rosszabb esetben alpári publikumnak-e. Kétfelé nem dolgozhat.

Hogy az olvasók táborának ilyen merev kettéválasztása és szembeállítása méltatlan dolog, arra minden író, bizonyos élet- és írói tapasztalatok megszerzése után, rájön egy napon. Azon a napon, amikor a bennfentesség nem öröm, hanem immár teher a számára. Amikor rájön, hogy az irodalmi élet (vagy amit fennkölten annak neveznek) egy kissé a hiúság vására is. Hogy a csillogás, kápráztatás, tudálékosság nemegyszer csupán szemfényvesztő máz, ügyes porhintés. Hogy az irodalmi életnek nevezett valami is a pénzről szól. Otthoni és külföldi ösztöndíjakról, kuratóriumi tagságról, szolid állásról. Hogy ügyes helyezkedéssel, jó reklámmal, jól megválasztott barátokkal és mecénásokkal megvásárolható az anyagi és szakmai siker akkor is, ha a mű egyébként sok kívánnivalót hagy maga után. S ha már valaki egyszer szívós igyekezettel bennfentes lett, kívánhatjuk-e tőle, hogy otthagyva csapot-papot, egyik napról a másikra kívül helyezze magát a kurrens irodalmi diszkurzuson? Megengedheti-e, hogy kirekesszék az irodalmi életből vagy legalábbis marginalizálják? Az irodalmi élet (most csak a magyarról beszélek) különböző érdekszövetségek átláthatatlan hálózata. Talán mindig is az volt. Talán a természeténél fogva ilyen. Nem „eszmék" (még ezt a szót is irtózva írom le ma már), hanem személyi és csoportérdekek harcmezeje.

Ezeken a kérdéseken azóta filozopterkedem gyakrabban, amióta ismerem és olvasom *Az Irodalom Visszavág* című folyóiratot. Javarészt huszonéves szerkesztőik és munkatársaik ugyanis tudatosan helyezték kívül magukat az irodalmi életen és a mai magyar irodalmi diszkurzuson. Ebben az értelemben afféle *underground* irodalmat csinálnak, s főként reflexiókban gazdag, tekintélyeket nem tisztelő, a kánonokra fittyet hányó kritikarovatuk borzolja az irodalmi élet különféle pólusain elhelyezkedő írók és irodalomkritikusok kedélyét. A bennfentességnek még a látszatát is igyekeznek kerülni, olykor szinte hivalkodón „kinnfentesek". Szókimondók és agresszívak. Mintegy annak az olvasónak a hangját szólaltatják meg, akikről a bennfentesek szeretnek lekezelően beszélni. Azt már eddig is sikerült bizonyítaniuk, hogy irodalmi művekről a szakmai zsargon leckeszerű szajkózása nélkül is lehet érdemben szólni. A bennfentesek pedig megpróbálnak nem tudomást venni róluk.

Én mindenesetre rokonszenvezem az *IV* nonkonformizmusával. Ez a hangos és harcias társaság hasznos ellenpólusa lehet a némiképp narcisztikus, egymást gyűlölő szekértáborokra szakadt magyar irodalmi életnek. Plebejus indulatuk oldhat valamit a magyar irodalmi élet arisztokratizmusán.

Grendel Lajos

Kedves könyvbarátok!

A bemutatott könyvek a megjelölt kedvezményes árakon megrendelhetők.
1000 Sk feletti megrendelés esetén nem számítunk fel postaköltséget (65 Sk).
Könyvtárak és iskolák, figyelem! 1000 Sk feletti megrendelés esetén 25% kedvezményt biztosítunk.

MEGRENDELŐLAP

Szerző(k) és cím(ek):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A megrendelő neve:

.....

.....

Lakhely, utcanév, ház- és irányítószám: .....

.....

.....

Postacímünk:
Vydavateľstvo Kalligram, s. r. o.
Staromestská 6/D P. O. Box 223
810 00 Bratislava 1
Tel./Fax: 00421-2-544 15 028
e-mail: distribucia@kalligram.sk

KÖNYVJELZŐ

Az Új Szó könyvekkel és olvasókkal foglalkozó melléklete

Megjelenik havonta egyszer

Készül a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumának támogatásával

Szerkeszti: Csanda Gábor

Levélcím: Könyvjelző, Námestie SNP 30, 814 64 Bratislava 1

E-mail cím: konyvjelzo@poetic.com

E számunk szerzői

Cselényi László (1938) József Attila-díjas költő, műfordító (Pozsony),

Csuhai István (1961) kritikus, az Élet és Irodalom versrovatának szerkesztője (Budapest),

Dusík Anikó (1963) irodalomtörténész, a pozsonyi Comenius Egyetem magyar tanszékének vezetője (Pozsony),

Grendel Lajos (1948) Kossuth-díjas író (Pozsony),

Hajtman Béla (1966) író (Baracska),

Kocur László (1977) irodalomtörténész (Komárom),

Mislay Edit (1966) szerkesztő, az Új Szó kulturális rovatának vezetője (Pozsony),

Pénzes Tímea (1976) író, költő (Érsekújvár),

Rácz Vince (1976) szerkesztő, újságíró (Nagymegyer),

Soóky László (1952), költő, író, újságíró (Marcelháza),

Szászi Zoltán (1964) költő, újságíró (Kalonda),

N. Tóth Anikó (1967) író, irodalomtörténész (Ipolyság),

Vörös Péter (1947) költő, kritikus (Érsekújvár)

A Könyvjelző legközelebb június 19-én, csütörtökön jelenik meg.